

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Ekonomi ve Finans Anabilim Dalı

**FAKTORİNG SÜREÇLERİ MEVZUAT VE
MUHASEBELERİ**

Yüksek Lisans Dönem Projesi

Kerem BABA

Danışman

Dr.Öğr.Üyesi FİLİZ SİVASLIOĞLU

İstanbul – 2023

DÖNEM PROJESİ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : Kerem BABA

Dönem Projesinin Dili : Türkçe

Dönem Projesinin Adı : Faktoring Süreçleri Mevzuat Ve Muhasebeleri

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Ekonomi ve Finans

Tarihi : 20.06.2023

Sayfa Sayısı : 76

Danışmanı : Dr.Öğr.Üyesi Filiz SİVASLIOĞLU

Dizin Terimleri : Faktoring, Faktoring Süreçleri , Faktoring Muhasebesi

Türkçe Özet : Bu çalışmada müşteriler açısından faktoringin işleyişleri, bağlı oldukları yönetmelik ve muhasebesi incelenmiştir.

Dağıtım Listesi : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne

İmzası

Adı SOYADI

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Ekonomi ve Finans Anabilim Dalı

**FAKTORİNG SÜREÇLERİ MEVZUAT VE
MUHASEBELERİ**

Yüksek Lisans Dönem Projesi

Kerem BABA

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi FİLİZ SİVASLIOĞLU

İstanbul – 2023

BEYAN

Bu projenin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, projenin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir proje olarak sunulmadığını beyan ederim.

Adı SOYADI

TARİH

T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS DÖNEM PROJESİ
DEĞERLENDİRME RAPORU

Öğrencinin	
Adı ve Soyadı	
Numarası	
Anabilim Dalı	
Dönem Projesi Konusu	
Dönem Projesine Başladığı Tarih	
Dönem Projesini Bitirdiği Tarih	

Yukarıda ismi yazılı Tezsiz Yüksek Lisans öğrencisi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri gereğince, Danışmanı tarafından/...../..... Tarihinde Saat’da yapılan değerlendirme sonucunda;

☐ **Başarılı,**

☐ **Başarısız,**

Bulunmuştur.

Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesini Yürüten Danışmanın

Ünvanlı, Adı ve Soyadı:

Tarih:

İmzası:

ÖZET

Factoring, her türlü mal ve hizmet satışlarından doğan, fatura veya fatura yerine geçen belgelere dayalı, vadeli alacakların factoring şirketine temlik edilmesi karşılığında finansman ve tahsilat hizmetlerinin sunulmasıdır. Factoringin tanımından da anlaşılacağı gibi factoringin temel fonksiyonu, vadeli alacakları satın alarak onları nakde çevirmek olmakla birlikte; faktör, müşterisine borcun tahsili ve yönetimi, riskin üstlenilmesi ve finansman sağlanmasıdır.

Ülkemizde 1980’li yıllarda bankalar sayesinde uygulamaya konan factoring hizmetleri yıllar itibariyle hızla artış göstermiş, günümüzde de şirketler ve kobiler açısından vazgeçilmez hale gelmektedir.

Bu proje çalışma konusu kısa vadeli bir finansman kaynağı olan factoringin incelemesi ve süreçleri ve müşteri kabul şartlarının factoring şirketlerinde belirlenip kabul süreçlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca değişmekte olan ekonomik dönemde satıcılarının ve factoring şirketlerinin alacaklarının korunması açısından gerekli mevzuat ve kanun düzenlemelerinin yapılması amaçlanmaktadır. Son olarak şirketlerde bir factoring şirketinin müşterilerinin çeklerini muhasebesel olarak kayıt altına alınma süreçleri ve günümüz şartları veya zaruri durumlar çerçevesinde alacaklarının tahsilatının yapılamaması durumlarında yapılan muhasebe kayıtları çalışmam da araştırılmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Factoring, Factoring Süreçleri, Factoring Mevzuatı

SUMMARY

Factoring is a financial service that involves the assignment of deferred receivables, arising from the sales of all types of goods and services based on invoices or equivalent documents, to a factoring company in exchange for financing and collection services. As evident from the definition of factoring, its primary function is to purchase deferred receivables and convert them into cash. The factor assumes the responsibility of debt collection and management, risk assumption, and provision of financing to its clients.

In our country, factoring services were introduced through banks in the 1980s and have witnessed rapid growth over the years, becoming indispensable for companies and SMEs in the present day.

The project of this thesis is to examine factoring as a shortterm financing source, analyze its processes, and determine the criteria for customer acceptance and approval procedures in factoring companies. Additionally, it aims to address the necessary legislation and legal regulations to protect the receivables of sellers and factoring companies in the evolving economic climate. Lastly, the thesis also seeks to investigate the accounting procedures for recording a factoring company's customers' checks and the accounting entries made in cases where receivables cannot be collected due to current conditions or exceptional circumstances.

Keywords: Factoring, Factoring Processes, Factoring Legislation

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

FAKTORİNG ŞİRKETLERİNDE İŞLEYİŞ VE TANIMLARI

1.Faktoring Şirketlerinde İşleyiş	2
1.1.Faktoring Tanımı.....	2
1.2 Faktoringde Taraflar	5
1.2.1.Müşteri (Satıcı).....	5
1.2.2.Faktoring Şirketi (Faktor).....	5
1.2.3.Borçlu (Alıcı)	5
1.3. Faktoring Sisteminin İşleyişi ve Evrakları.....	6
1.3.1 Masak Evrakları.....	8
1.3.1.1 Tüzel Kişiler	8
1.3.1.2 Gerçek Kişiler (Şahıs)	9
1.4. Faktoring İşlemlerinin Fonksiyonları.....	9
1.4.1 Garanti	9
1.4.2. Hizmet	10
1.4.3. Finansman	10
1.5. Faktoring Türleri	11
1.5.1. Yapıldığı Yer Durumuna Göre.....	11
1.5.1.1. Yurtiçi Faktoring	11
1.5.1.2. Uluslararası Faktoring	12
1.5.1.3 Muhabir Garantili ve Garantisiz Faktoring	12
1.6. Diğer Faktoring Türleri	12
1.6.1. Tam Hizmet Faktoring (Geleneksel).....	12
1.6.2. Gerçek Faktoring (Dönülemez, Rücu Edilemez)	13
1.6.3. Gerçek Olmayan Faktoring (Rücu Edilebilir-Dönülebilir)	14
1.6.4. Fatura İskontosu	15
1.7. Faktoring İşlemlerinde Müşteri Açısından Maliyetler.....	16
1.7.1. Hizmet Bedeli (Faktoring Komisyonu).....	17

1.7.2. İskonto Bedeli (Finansman Faizi)	17
1.8. Faktoring Risk Değerlendirmesi	17
1.8.1. Satıcı Yönünden Risk Değerlendirmesi	17
1.8.2. Alıcı (Borçlu) Yönünden Risk Değerlendirmesi	17
1.9. Faktoring Şirketlerinin Faktor Ve Müşteri Açısından Avantajı ve Dezavantajı. 18	
1.9.1 Faktoring Şirketi Yönünden Avantajı	18
1.9.2.Faktoring Yönünden Dezavantajları	18
1.9.3.Müşteri Yönünden Avantajları	19
1.9.4.Müşteri Yönünden Dezavantajları.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

FAKTORİNG MEVZUATI

2.1 Faktoring Kuruluş ve Kuruluş Evrakları.....	21
2.1.1. Kuruluş Şartları	24
2.1.2. Kurucularda Aranılan Şartlar.....	25
2.2. Faaliyet İzni.....	27
2.2.1. Faktoring Şirketin Yurt İçinde Veya Yurt Dışında Şube Açması	27
2.3.Faktoring Şirketlerinin Yapabileceği ve Yapamayacağı İş ve İşlemler.....	28
2.3.1.Faktoring Şirketlerinin Yapabileceği İş ve İşlemler.....	28
2.3.2.Faktoring Şirketin Yapamayacağı İş ve İşlemler	29
2.4. Faktoring Şirketlerinin Finansal Raporlama Sistemleri.....	30
2.4.1.Faktoring Şirketlerinde Muhasebe ve Raporlama	31
2.4.2.Faktoring Şirketlerinde Bağımsız Denetim	31
2.5. Faktoring Şirketlerinin Bağlı Olduğu Finansman Şirketleri Birliği.....	31
2.5.1.Görev ve Yetkileri	32
2.6. Merkezi Fatura Kaydı(MFKS).....	32
2.6.1.Merkezi Fatura Kayıt Sistemi Yetkilendirme	33
2.7. Faaliyet İzninin İptali	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FAKTORİNG İŞLEMLERİNDE MUHASEBELEŞTİRME

3. Faktoring Şirketlerinde Kullanılan Tekdüzen Hesap Planının Temel Yapısı.....	35
3.1. İskontolu Faktoring İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtları	36
3.1.1.Satıcının Temlik Ettiği Alacağına Ait Faturasının Kayda Alınması	36
3.1.2.Faktoring İşlemi Yaptıran Satıcının Çekinin Portföye Alınması	37
3.1.3.Portföye Alınan Teminat Çekinin Portföyden Çıkarılıp Bankaya Teminat Olarak Verilmesi	37
3.1.4.Faktoring Şirketi Tarafından Satıcıdan Tahsil Edilen Gelirler ve Bunlara Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)	37
3.1.5. Müşteriye (Satıcı) Ödeme Yapılması	38

3.1.6. Satıcıdan Alınan Çekin Vadesinde Tahsil Edilmesi.....	39
3.1.7 Vadesinde Ödenmeyen Çekin Karşılıksız Çekler Hesabına Devredilmesi..	40
3.1.8 Vadesinde Ödenmeyen Karşılıksız Çeklerin Tahsilatının Yapılması	40
3.1.9. Ek Süresi Geçmiş Karşılıksız Çeklerin Kanuni Takibe Alınması.....	41
3.1.10.Kanuni Takipteki Çeklerin Tahsil Edilmesi	42
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	43
KAYNAKÇA	45
EKLER.....	49

KISALTMALAR

AŞ	: Anonim Şirketi
BDDK	: Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurulu
BK	: Borçlar Kanunu
BSMV	: Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
ÖPVİK	: Ödünç Para Verme İşleri Kanunu
FCI(UAFZ)	: Factor Chain International(Uluslar Arası Faktoring Zinciri)
FKFFŞK	: Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
KKDF	: Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu
KOBİ	: Küçük Orta Büyüklükte İşletme
MD	: Madde
MFKS	: Merkezi Fatura Kayıt Sistemi
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TDMS	: Tek Düzen Muhasebe Sistemi
TL	: Türk Lirası
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
FKFFŞK	: Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Yıllara Göre Aktif Olan Faktoringler(adet).....	3
Grafik 2. Yıllara Göre Faktoring Şube Sayıları(bin kişi).....	4
Grafik 3. Yıllara Göre Faktoring Şirketlerinde Çalışan sayısı(bin kişi)	4
Grafik 4. Bir Önceki Yıla Göre Müşteri Artış Sayısı(bin adet)	6
Grafik 5. Faktoring Şirketlerinin Müşterinin Kabul Şeması	6
Grafik 6. Faktoringlerin Sektörel Olacak Oransal Alacakları(yüzde)	20

ÖNSÖZ

Meslek hayatıma da bir katkı sağlayacağını düşünerek, proje konusu olarak faktoring sektöründeki süreçleri ve yönetmeliklerini araştırarak proje ödevimi bu konu üzerinde hazırlamak istedim

Bu çalışmamda bana yardımcı olan faktoring sektörünün önde gelen üst düzey kişilerine ve bana proje ödevi çalışmada katkılarını esirgemeyen sayın danışman hocam Dr.Öğr.Üyesi Filiz SİVASLIOĞLU 'na minnet ve şükranlarımı sunuyorum.

GİRİŞ

Factoring sözleşmesi, faktor ve müşteri arasında gerçekleşen bir sözleşme olup; faktor, üçüncü kişi borçludaki müşteriye ait belgeye bağlı vadeli alacakları devralmakta ve bunun karşılığında uygun bir bedel ödemektedir. Müşteri de buna karşılık olarak, aralarındaki bir ticari münasebet dolayısıyla üçüncü şahıstan alacaklı olduğu bir miktar parayı vadeyi beklemeksizin factoring şirketinden ön ödeme şeklinde peşin olarak almaktadır. Böyle bir sözleşme ile üçüncü kişiye olan borcundan dolayı ödeme günü gelen tacir likidite sıkıntısını alarak borçlu bulunduğu işletmeye ödemesini yapmaktadır. Bu durum, işletmenin devamlılığına ve üretim faaliyetlerinin sürdürülebilirliğine önemli katkı sağlamaktadır. Aksi hâlde müşteri henüz alacağının vadesi gelmediğinden borçlarını ifa edemeyecek bu durumda birçok ekonomik ve hukuki mahzuru beraberinde getirebilecektir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde factoring hakkında teorik bilgilere yer verilmiştir. Factoring şirketinin tarafları factoring şirketlerinin türleri fonksiyonlarına yer verilmiştir. İthalat factoring aşamaları süreçlerinin işleyişi çalışmada yer alıyor son olarak factoring şirketlerinde müşterilerden istenen evraklar masak ve şirket iç tüzük gereği istenen evraklarının detayları incelenmiştir.

Bu çalışmanın ikinci bölümde factoring şirketlerinin mevzuatına değinilmiştir. Bir finans factoring şirketinin kuruluşunun kurucularında aranılan kriterler izin alınılması gereken yerler ve kuruluş sonrası finans kuruluşlarının faaliyete geçtikten sonra uyması gereken kurallar ikinci bölümde yer almaktadır.

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde factoring işlemlerinin muhasebeleştirilmesi üzerinde durulmuştur. Factoring muhasebesinde kullanılacak hesaplar ve aktif olarak kullanılacak hesap kalemleri belirtilmiştir. Factoring işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde faktor şirket ve satıcı şirket tarafından kullanılacak hesaplar belirtilmiş ve bunların kullanıma ilişkin örnekler sunulmuştur. Bu çalışma son kısımda sonuç ve öneriler aktararak çalışma tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

FAKTORİNG ŞİRKETLERİNDE İŞLEYİŞ VE TANIMLARI

1. Faktoring Şirketlerinde İşleyiş

1.1. Faktoring Tanımı

16. Yüzyıldan sonra Avrupa ülkelerinin kolonileşme döneminde, anavatanlarından tüketici malı ihraç edenler ticaretlerini artırabilmek için bu araçların yardımına ihtiyaç duymuşlardır. Faktoringin yaygın ve belgelenmiş ilk kullanımı Amerika'da koloniler zamanında başlamıştır.

1960'larda bugünkü modern faktoring kavramının yerleşmesinden bu yana büyük gelişme kaydeden bu finansman enstrümanı, FCI(uluslararası faktöring zinciri) gibi kuruluşların da önemli katkısıyla, ticaretin vazgeçilmez bir parçası konumuna gelmiştir.

1988'de banka departmanlarda faktoring hizmeti başlamış, 1994 ise ödünç para işlemleri ile ilgili olarak 545 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname uygulamaya konulmuştur. Bu düzenlemeyi müteakiben faktoring derneği kurulmuştur.¹

Başlangıçta "en son kredi kaynağı" (lender of last resort) olarak kabul edilen faktoring, verdiği hizmetler sayesinde zaman içerisinde vazgeçilmez bir finansman tekniği olarak tüm Avrupa'da ve kısa bir zaman sonra da Türk iş adamları tarafından benimsenmiş, faktorinkin kısa vadeli alacakların finansmanında işletmeler için faydalı bir yöntem olduğu görülmüştür.

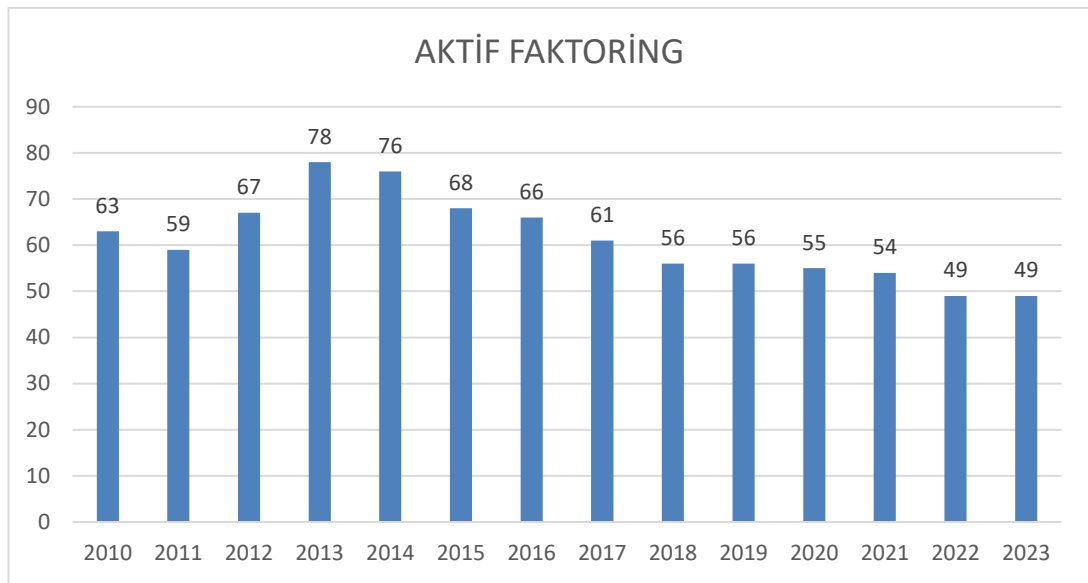
Türkiye'de 1980'den itibaren uygulanmakta olan, ekonominin dışa açılmasına ve dış fon girişlerinin hızlandırılmasına yönelik politikanın gereği olarak, bankalar ortaya çıkan ihtiyaçlar çerçevesinde şirketlere yeni finansal hizmetler sunmak amacıyla girişimlerde bulunmaya başlamışlardır. Bu koşullar Türkiye'de faktoring için uygun bir ortam oluşmasını sağlamıştır.²

¹ <https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.90.doc>

² <https://www.fkb.org.tr/sektorler/faktoring/>

“Faktoring işlemini yapan, yani müşterinin mal veya hizmet satışlarından doğmuş veya doğacak, fatura veya kurulca öngörülen bir belgeye dayanan alacaklarını devralarak karşılığında faktoring hizmeti sunan şirkettir.”³

Faktoring şirketi müşterinin yurt içi ve yurt dışı vadeli satışlardan doğmuş ve doğacak alacaklarını devralan, bu şekilde finansman sağlayan, devraldığı alacakları tahsil eden, muhasebe kayıtlarını tutan, finansal ve ticari istatistik bilgileri toplayan, ön ödeme yapan, alacakların ödenmemesi riskini üstlenen, alacak hesapları yönetimi konusunda uzmanlaşmış özel hukuk tüzel kişisidir.⁴

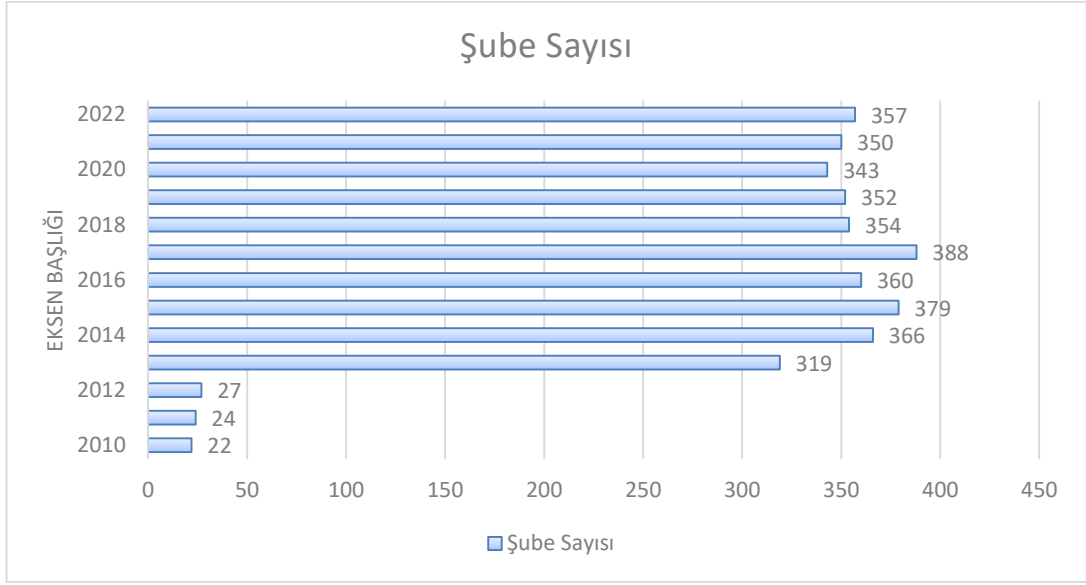

Grafik 1. Yıllara Göre Aktif Olan Faktoringler (adet)⁵

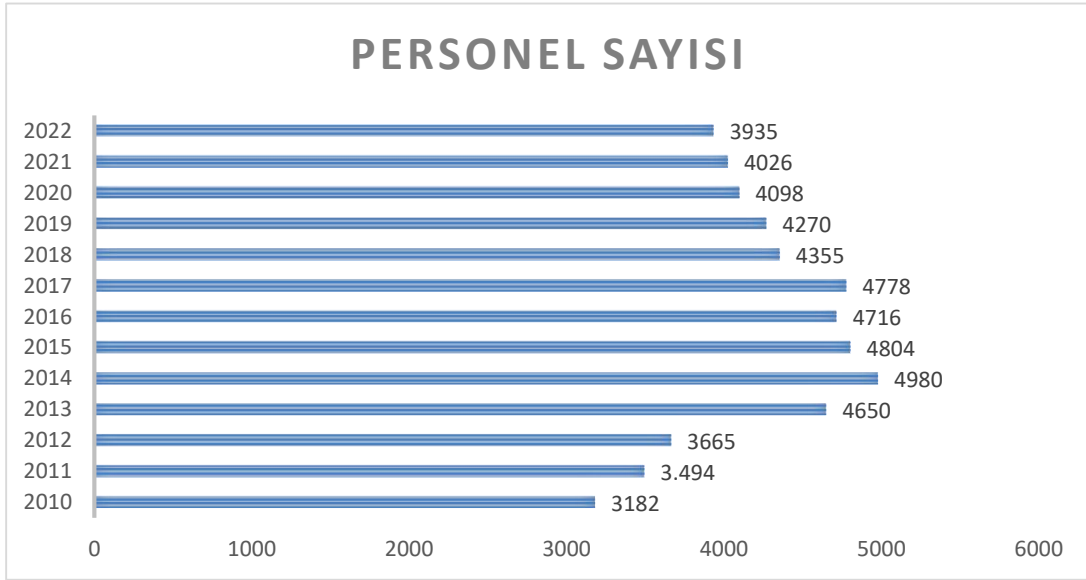
³ Uzun kazmaci, s. 42.

⁴ Yücesoy yılmaz, s. 97.

⁵ <https://www.bddk.org.tr/bultenaylikbdkmk/tr/gosterim/factoringbasitraporgetir>

Grafik 2. Yıllara Göre Faktoring Şube Sayıları(bin kişi)⁶

Grafik 3. Yıllara Göre Faktoring Şirketlerinde Çalışan Sayısı(bin kişi)⁷

⁶ <https://www.bddk.org.tr/BultenAylikBdmk/tr/Gosterim/FaktoringBasitRaporGetir>

⁷ <https://www.bddk.org.tr/BultenAylikBdmk/tr/Gosterim/FaktoringBasitRaporGetir>

1.2 Faktoringde Taraflar

1.2.1.Müşteri (Satıcı)

Müşteri, üçüncü kişi borçluya vadeli olarak mal veya hizmet satarak alacaklı duruma gelen ve dolayısıyla faktoring hizmetleri talep eden, mal veya hizmet satışından doğmuş ve doğacak fatura ve benzeri belgelerle ilişkilendirilmiş alacaklarını faktoring şirketine temlik eden (satan) işletmedir. Satıcı firma bir sermaye şirketi olabileceği gibi şahıs şirketi ya da şahıs firması da olabilir.

1.2.2.Faktoring Şirketi (Faktor)

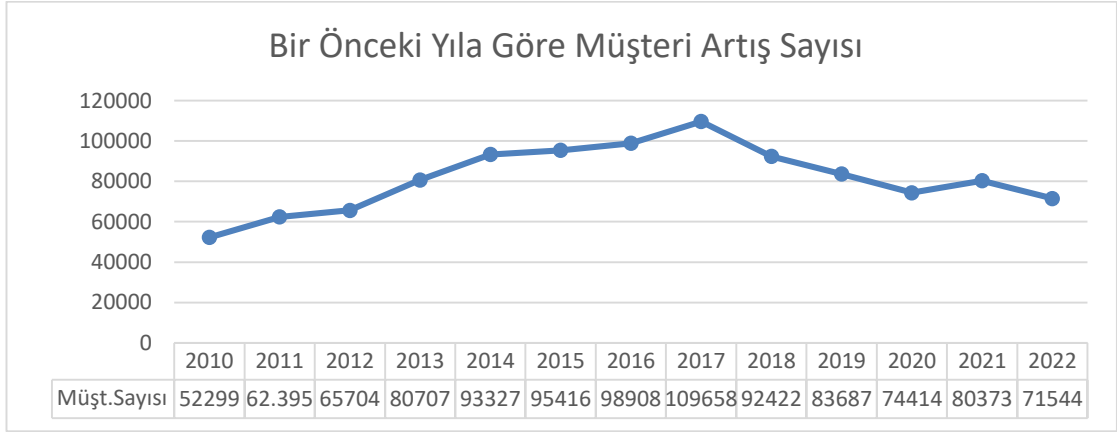
Faktor, müşterinin vadeli alacaklarını temlik alarak karşılığını peşin (avans) olarak ödeyen, temlik aldığı alacakların tahsili, bu alacaklara ilişkin muhasebe ve defter kayıtlarının tutulması, ödememe riskinin üstlenilmesi gibi işlevleri üzerine alan faktoring şirkettir. Faktor, banka ya da bankanın faktor faktoring konusunda faaliyet göstermek üzere kurduğu bir şirket veya tamamen bağımsız olarak faaliyet gösteren finansal bir şirket olabilir. Ancak, bu şirketin mutlaka anonim şirket olması gerekmektedir. (yönetmelik, md. 4/1-a) (6361 sayılı ffffşk. Md. 5/1)⁸ hemen belirtmek gerekir ki, 6102 sayılı ttk. tek kişilik anonim şirkete cevaz verdiği halde faktoring şirketinin kurucu ortak sayısının beşten az olmaması gerekmektedir.

1.2.3.Borçlu (Alıcı)

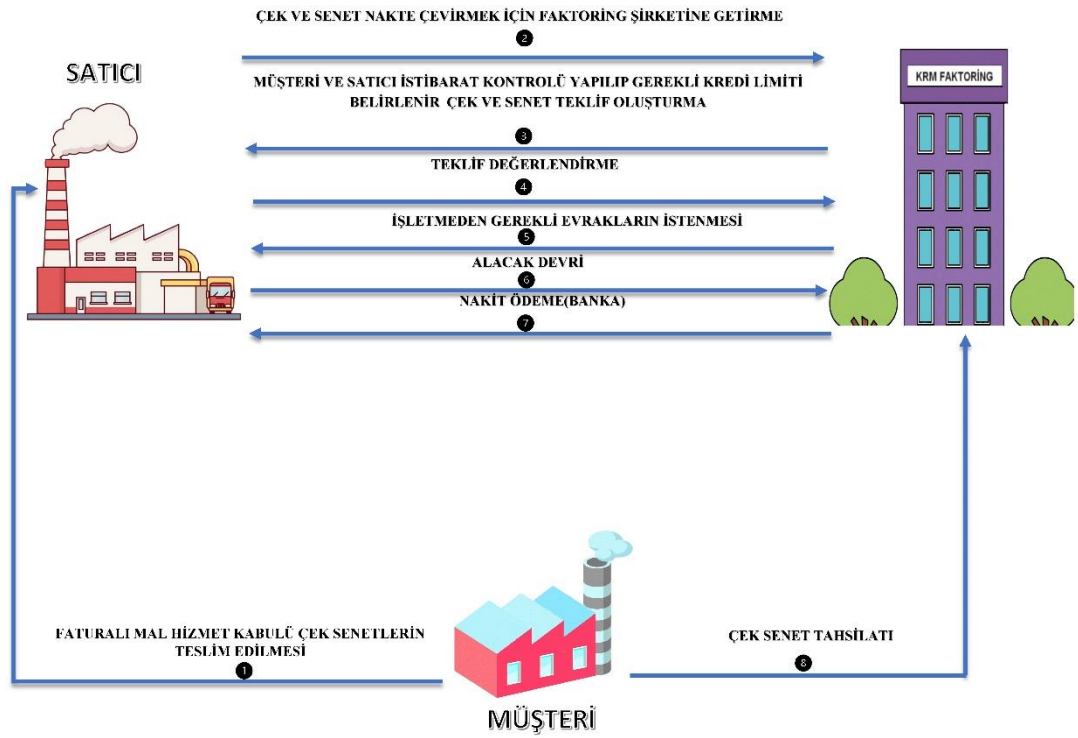
Borçlu, müşterinin mal veya hizmet satışında bulunduğu ve bundan dolayı alacaklı olduğu kişi veya işletmedir. Başka bir anlatımla borçlu firma, müşteriden vadeli olarak mal veya hizmet satın alıp ona borçlanan alıcı firmadır. Borçlu firma, faktoring sözleşmesinden haberdar olunca borcunu faktore ödemek zorundadır.⁹

⁸ https://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/KANUNKITAPCIGI_new-96-1669.pdf

⁹ Finansal Kurumlar B. 6361 sayılı finansal kiralama güncel sorunlar sempozyumu,2016, Kıbrıs s.22

Grafik 4. Bir Önceki Yıla Göre Müşteri Artış Sayısı (bin adet)¹⁰

Grafik 5. Faktoring Şirketlerinin Müşterinin Kabul Şeması¹¹

1.3. Faktoring Sisteminin İşleyişi ve Evrakları

Faktoring işlemi, öncelikle satıcı ve alıcıların kredibilitelerinin tespit edilebilmesi için faktörün satıcıdan aşağıdaki belgeleri alması ile başlamaktadır.

¹⁰ <https://www.bddk.org.tr/BultenAylıkBdmk/tr/Gosterim/FaktoringBasitRaporGetir>

¹¹ <https://www.cagdasfactoring.com.tr/tr/page.php?id=36>

- Mali tablolar (bilanço, gelir tablosu vb.)
- İmza sirküleri
- Kuruluş (ticaret sicil) gazetesi
- Son sermaye artırımını ile ilgili ticaret sicil gazetesi
- Hazırun cetveli (a.ş. şirketlerde)
- Faaliyet belgesi
- Vergi levhası
- Alıcı ile olan yıllık ticaret hacmi
- Alıcının adresi ve bankası
- Alıcı ile temas kurma izni (satıcının onayına bırakılır).¹²

Faktor bu bilgiler ışığında müşterisi ve borçlu hakkında istihbarat yapar ve müşteriye imzalanacak faktoring sözleşmesinin şartlarını, komisyon ve uygulanacak faiz oranını sunar. Müşteri ile varılacak anlaşma çerçevesinde faktoring sözleşmesi imzalanır (ilk işlem anında) ve satıcının alacaklarını faktore temlik ile çalışmalara başlar.

- Müşteri alacaklarını faktore temlik eder (vadeli satışlarından doğmuş ya da doğacak faturalar).
- Müşteriden, temlik ettiği alacaklara ait teminatlar (senet, çek, vb.) Alınır.
- Alacakların gerçek ticari alışverişten oluşup oluşmadığı incelenir.
- Faktor, düzenlenen faktoring sözleşmesi çerçevesinde alacakları satın alır.
- Faktor, müşteriye alacakları karşılığında günün ekonomik koşullarında ödemeyi yapar.
- Vadeli satışlar sonucunda oluşan alacakların tahsilini faktoring şirketi üstlenir.
- Alacakların kayıtları ve takibi faktoring şirketince yapılır.
- Faktor tarafından, tahakkuk eden faktoring ücreti, komisyon, vb. masraflar için fatura düzenlenir (bu faturayı finansman giderlerinde gösterebilme imkânı vardır)¹³.

¹² <https://www.cagdasfactoring.com.tr/tr/page.php?id=38>

- Faktor, müşteriye alacaklarının durumunu gösteren aylık ekstre ve raporlar gönderir.¹⁴

Factoring hizmetinden yararlanmak isteyen satıcı firma factoring şirketine şirket tarafında belirlenen ve işlem yapma aşamasında istenen evraklar¹⁵

- Alacak bildirim formu (abf)
- Kambiyo senetlerinin tevdii
- Ödeme talimatı
- Finansman kullandırım taahhütnamesi
- Factoring sözleşmesi
- Kişisel verilen korunmasına ilişkin rıza beyanı
- Müşteri kabul beyanı
- Eş muvafakatnamesi (evli ise)
- Kefil kabul beyanı (varsa)

1.3.1 Masak Evrakları

1.3.1.1 Tüzel Kişiler

- İmza sirküleri
- Son ayrıntılı mizan
- Son iki yıla ait bilanço, gelir tablosu ve kurumlar vergisi beyannamesi
- İmza sirkülerinin dayanağı olan ticaret sicil gazetesi
- Son dönem vergi levhası
- Sermaye dağılımının son durumunu gösteren gazete
- Faaliyet belgesi
- Son hazırlanmış cetveli (anonim şirketlerde)
- İmza yetkililerinin, %25 ve üzeri hisseye sahip ortakların ve kefalet imzası alınan kişilerin kimlik fotokopileri
- İmza yetkililerinin, %25 ve üzeri hisseye sahip ortakların ve kefalet imzası alınan kişilerin ikametgâh belgeleri veya adlarına düzenlenmiş abonelik gerektiren fatura bilgileri (elektrik, su, doğalgaz, sabit telefon, data hattı faturası)

¹⁴ cagdasfactoring.com.tr/tr/page.php?id=36

¹⁵ <https://www.cagdasfactoring.com.tr/tr/page.php?id=40>

- Şirketi vekaleten temsile yetkili olan kişilerin imza beyannameleri, nüfus cüzdanı fotokopileri,
- İkametgâh belgeleri veya adlarına düzenlenmiş abonelik gerektiren fatura bilgileri (elektrik, su, doğalgaz, sabit telefon)
- Kefalet imzası alınan grup şirketi varsa; imza sirküleri ve dayanak gazetesi, son vergi levhası¹⁶

1.3.1.2 Gerçek Kişiler (Şahıs)

- İmza sirküleri veya beyannamesi
- Ticaret siciline kayıtlı ise, sicil gazetesi ve faaliyet belgesi
- Ticaret siciline kayıtlı değil ise, bağlı bulunduğu meslek grubuna ait belge
- Son dönem ayrıntılı mizan
- Son dönem vergi levhası
- Kimlik fotokopisi
- İkametgâh belgesi veya adına düzenlenmiş abonelik gerektiren fatura bilgileri (su, elektrik, gaz, sabit telefon, data hattı faturası)
- Vekil tayin edilmiş kişiler için imza beyannameleri, kimlik fotokopileri, ikametgâh belgeleri veya adlarına düzenlenmiş abonelik gerektiren fatura bilgileri (elektrik, su, gaz, sabit telefon, data hattı)
- Son iki yılın bilanço ve gelir tablosu¹⁷

1.4. Faktoring İşlemlerinin Fonksiyonları

1.4.1 Garanti

Faktoring işleminde söz konusu olan risk üstlenme ya da teminat fonksiyonu, gerekli bilgi alma (istihbarat) ve araştırmaların yapılmasından sonra satışlardan doğan alacakların faktor şirketi tarafından güvence altına alınması, alacağın vadesinde borçlu tarafından ödenmemesi halinde, müşteriye (satıcıya) ödeme garantisinin verilmesi ödenmeme riskini üstlenmektir.¹⁸

¹⁶ <https://www.cagdasfactoring.com.tr/tr/page.php?id=38>

¹⁷ <https://www.cagdasfactoring.com.tr/tr/page.php?id=39>

¹⁸ Akgüç, a.g.e., s.553

1.4.2. Hizmet

Faktoring şirketi müşterisi için faturanın düzenlenmesinden başlayarak alacağın tahsil edilmesine kadar borçlunun muhasebesinin (defterlerinin) tutulmasını üstlenmektedir. Böylece müşteri, borçluların hesabını doğrudan izleme imkânını faktoring şirketine bırakmaktadır. Müşteri bundan böyle çok sayıda borçlusunun hesabını değil de sadece faktor tarafından devralınan alacakların karşılığının gösterildiği faktoring şirketlerinin hesabını izleyecektir. Ancak faktoring şirketi, müşteriye kararlaştırılan hesap devrelerinde kendisi tarafından yürütülen borçluların hesabı üzerindeki tüm hareketleri (hesap hareketlerini), hesap özetlerinin ve tahsil edilen ödemelere ve açık bulunan alacaklara ilişkin listelerin gönderilmesi suretiyle bildirecektir. Bu yardımcı araçlar vasıtasıyla müşteri, borçluların muhasebesinin faktoring şirketi tarafından üstlenilmesi nedeniyle hesaplar üzerinde kaybetmiş olduğu denetimi dolaylı da olsa sağlayabilmektedir. Görüldüğü gibi, müşteri faktoring işlemiyle bir taraftan borçluların muhasebesinin tutulmasından kurtulmakta, diğer taraftan da tamamen devre dışı bırakılmamakta ve faktoring şirketi tarafından kendisine hesap özetlerinin ve ödeme listesinin gönderilmesi suretiyle dolaylı bir denetim imkânı sürdürmektedir.¹⁹

1.4.3. Finansman

Faktoring yoluyla müşteri alacaklarının finansmanının sağlanmasında genellikle izlenen yol, ön ödeme (avans) yöntemidir. Bu yöntemde müşteri alacaklarının karşılığı vade gününde veya ödemenin tahsili (borçlunun ödemesi) gününde muaccel (istenebilir) olmakta, fakat faktoring şirketi (yani faktor) vade gününü beklemeksizin, müşteri tarafından alacağın doğumunun fatura suretlerinin veya malın gönderildiğine dair belgelerin ibrazı suretiyle ispatlanması üzerine fatura değerinin %80-90'ına kadar bir meblağı derhal peşin olarak ödemektedir. Böylece müşteri borçlusu karşısındaki alacaklarının karşılığını vadesinden önce avans olarak almakta ve faktoring şirketi tarafından müşterinin finansmanı sağlanmaktadır. Bu ön ödeme için faktoring şirketi

¹⁹ Arif B. Kocaman, Faktoring (Genel Alacak Devir ve Satım işlemi), a.g.e., s.12

tarafından müşteriye, ön ödeme tarihinden alacağın tahsili zamanına kadar mutat banka cari hesap faizi oranında faiz yürütülmektedir²⁰

1.5. Faktoring Türleri

1.5.1. Yapıldığı Yer Durumuna Göre

1.5.1.1. Yurtiçi Faktoring

Bir faktoring işleminde yer alan tüm tarafların (alıcı, satıcı ve factor) aynı ülkede bulunduğu ortamda satıcı firmanın kredili satışlarından doğan alacaklarını faktore devrederek alacaklarının bir kısmı veya tamamı için tahsilat, garanti hizmeti ile birlikte bu alacakların vadelerinden önce nakde çevrilmesine yönelik aldığı hizmetler bütünüdür. Kuruluşlar, garanti, tahsilat ve finansman hizmetlerinin tamamını birlikte alabileceği gibi teker teker veya ikili kombinasyonlu olarak da uygulama şansına sahiptirler. Mevzuat gereği faktoring işlemlerinde, alacağın varlığını belgeleyen evrak olan faturanın mutlak surette işleme tabi tutulması gerekmektedir. Bu alacaklar kıymetli bir evrak karşılığı oluşmuş olabileceği gibi herhangi bir kıymetli evrak olmaksızın da işlemlerin gerçekleştirilmiş olma ihtimali söz konusudur. Ülkemizdeki uygulamada; yurtiçi (ulusal) faktoring işlemleri kabil-i rücu ve gayrikabil-i rücu olmak üzere iki grupta toplanmaktadır.²¹

Yurtiçi faktoring uygulamalarında işlemler ağırlıklı olarak finansman ihtiyacının çözümüne yöneliktir. Yani, faktoring şirketleri, alacak kalitesine ve tahsil koşullarına bağlı olarak satıcı namına birer limit oluştururlar. Bu limit dahilinde satıcı faktora alacaklarını devreder ve talep ettiği anda belli bir yüzdesini nakit olarak kullanır.

Satıcı, alıcıların vade tarihinde borçlarını faktora ödemeleri konusunda bildirimde bulunabileceği gibi, ilgili alacaklar için işlemler alıcıya bildirilmeden de gerçekleştirilebilir. Alacak riskinin faktor tarafından üstlenip üstlenilmemesi, kullanıcının talebine ve alıcıların kredibilitesine bağlıdır.

²⁰ Arif B. Kocaman, Faktoring (Genel Alacak Devir ve Satım işlemi), a.g.e., s.10

²¹ Uğur EMEK, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Yeni Finansman Yöntemlerinin Uygulanabilirliği (Finansal Kiralama, Faktoring), DPT Yayını, Ankara,

1.5.1.2. Uluslararası Faktoring

Uluslararası faktoringde sözleşmede 4 tarafın bulunması yerel factoring işlemine göre önemli bir farktır. Yurtiçi factoring işleminde sözleşmeye factor, satıcı, borçlu taraf iken uluslararası faktoringde bir de muhabir factor söz konusu olmaktadır. Ancak muhabir firmanın varlığı, satıcının faktoringden sağlayacağı hizmetler açısından bir fark yaratmamaktadır²²

Satıcı firma ihracat bağlantısını yaptıktan sonra ihracat factorüne başvurmakta, ihracat factorü ithalatçının ülkesindeki pazar araştırması, mevcut ve potansiyel müşterilerin kredi değerliliği gibi konularda muhabir (ithalatçı) factorden bilgi almaktadır. Muhabir factor, ihracat factorünün temsilcisi veya şubesi olabileceği gibi ayrı bir finans kurumu da olabilmektedir.

1.5.1.3 Muhabir Garantili ve Garantisiz Faktoring

Muhabir garantili ihracat faktoringi, şirketlerin yurt dışına gerçekleştirdiği mal veya hizmet satışlarından doğan vadeli alacaklarının faktoring şirketleri tarafından devralınarak (temlik) firmalara garanti, tahsilat ve finansman hizmetlerinin verildiği faktoring işlemidir. Muhabir garantili ihracat faktoringi ile sağlanan garanti hizmeti alıcının iflası veya aczi halinde alacakları %100 garanti altına alır. Güven ortamı yaratarak mal mukabili satış yapma imkânı sunar.

1.6. Diğer Faktoring Türleri

1.6.1. Tam Hizmet Faktoring (Geleneksel)

Faktorün ticari riskleri tamamen üstlendiği ve satıcıya bir avans ödemesi yaptığı bir faktoring türüdür. Geleneksel faktoring diğer tüm faktoring türlerinde yer alan unsurların bir araya gelmesi ile ortaya çıkmıştır. Bu tür faktoring genellikle satıcı firma ile factor arasında düzenli ve sürekli anlaşma niteliğinde olmaktadır. Satıcı firma herhangi bir satış yaptığı zaman ortaya çıkan alacaklarını hemen faktore satmaktadır.²³

Bu tür faktoringin en önemli üstünlüğü, satıcı firmanın birçok müşteriden olan alacağını faktore devrederek, alacakların hesabını tek bir kaleme indirgemesidir. Bu

²² Uyanık Çavuşoğlu Ayfer; Factoring ve Özellikle Milletlerarası Özel Hukukta Factoring Sözleşmesi, Adana, 2004, s.38-39;

²³ Coşkun, a.g.e., s.221

durumda alacaklarının tahsili, ihbarname gönderilmesi, yasal yollara başvurma ortadan kalkmakta, birçok müşteriden ortaya çıkan kredi riski de tek bir faktor ile ilgili riske dönüşmektedir. Sabit vadenin hesaplanmasında satıcı firmanın hesapları incelenmekte ve ortalama tahsilat süresi hesaplanmaktadır. Bu hesaplanan ortalama tahsilat süresine göre sabit vade belirlenir ve satın alınan alacaklardan masraflar düşülerek belirlenen vadede ödeme yapılır.²⁴

1.6.2. Gerçek Faktoring (Dönülemez, Rücu Edilemez)

Faktorun, faktoring işleminin tüm fonksiyonlarını (finansman, hizmet, teminat) birlikte üstlendiği durumlarda, "gerçek faktoring" den veya bir başka ifadeyle "tam faktoring" den söz edilmektedir. Amerika'da "old-line faktoring" olarak anılan bu işlem tarzı faktoringin "asıl tarzını" oluşturmaktadır. Buna amerikan tipi faktoring de denilmektedir.²⁵

Gerçek anlamdaki faktoring işleminde, temlik edilen alacakların borçlu tarafından ödenmemesi veya ödeme güçlüğü sebebiyle tahsil edilememesinin riski faktore ait olmaktadır. Buna karşılık müşteri borçlu ilişkisinde, müşterinin edimini kısmen ya da tamamen ifa etmemesi veya ayıplı olarak ifa etmesi sebebiyle borçlunun ödemeden kaçınması, alacağın bu nedenlerden dolayı ödenmemesinin riski ise müşteriye ait bulunmaktadır.²⁶

Ayrıca alacağın hiç mevcut olmamasının, geçersiz bulunmasının sonuçlarına da müşteri katlanmak zorunda kalacaktır. Faktor böyle bir alacak sebebiyle uğrayacağı zararları alacağın teminatlarından, müşterisinin diğer alacaklarından karşılayacaktır. Bunun yanında faktorun belli oranda yaptığı ödeme miktarını aşan müşteri hesabında bloke edilen kısım bu risklerin doğrudan teminatını teşkil edecektir. Sözleşme hükümlerinin sona ermesinde müşteri lehine bakiye varsa bu müşteriye ödenecektir. Faktor ayrıca ipotek, kefalet ticari işletme rehinleri gibi ayni ve şahsi teminatlarla yaptığı ödemeleri garanti altına almaktadır. Faktor kendi riskini alacağa bağlı

²⁴ Coşkun, a.g.e., s.221

²⁵ Toroslu, a.g.e., s.25.

²⁶ Finansal Kurumlar B. 6361 sayılı finansal kiralama güncel sorunlar sempozyumu,2016, Kıbrıs s.24

teminatlardan gidermeye çalışacaktır. Uygulamada faktörler bu riskini sigorta ettirmektedirler.²⁷

Gerçek (rücu edilemez-dönülemez, tam) faktoringde finansman ve hizmet fonksiyonlarının yanında teminat fonksiyonu (borcun ödenmemesi riski) de faktör tarafından üstlenilmektedir.

1.6.3. Gerçek Olmayan Faktoring (Rücu Edilebilir-Dönülebilir)

Gerçek olmayan faktoringde teminat fonksiyonu bulunmamaktadır. Yani üçüncü şahıs borçlunun "ödeme yeteneğine" ilişkin kredi riski müşteride kalmaktadır. Gerçek faktoringin aksine faktör, borçlunun borcu ödememesinin riskini üstlenmemektedir.

Gerçek olmayan faktoringde faktör, müşterisine karşı ön ödeme ve iş görme borçları ile yükümlü bulunmaktadır. Her ne sebeple olursa olsun alacak tahsil edilememişse faktör müşteriye karşı rücu hakkını kullanmaktadır. Genellikle kısa vadeli alacaklar faktoring sözleşmelerinin kapsamına alınmakta, uzun vadeli alacaklar için böyle bir sözleşme yapılmamaktadır. Özellikle dış satımlarda 90 günlük vade tercih edilmekte ancak 180 güne kadar vadeli alacaklar sözleşme kapsamına alınabilmektedir. Gerçek olmayan faktoringde taraflar temellük olunan alacağın belli bir süre içinde ödeneceği noktasından hareket ederler. Alacakların vadelerinin gelmesi ile işlemeye başlayan bu sürenin ödeme yapılmaksızın veya alacağın tamamı ödenmeksizin geçmesi halinde faktör, müşterisine rücu ederek (geri dönerek) alacağa ilişkin ön ödemelerini isteyebilecektir.²⁸

Gerçek olmayan faktoring sözleşmelerinde faktör, teminat fonksiyonunu üstlenmemekte, sadece finansman ve hizmet fonksiyonlarını üstlenmektedir. Bunun sonucu olarak da faktör, borçlunun borcu ödememesi halinde müşteriye (alacaklı) dönerek daha önce yapmış olduğu ön ödemeyi faiziyle birlikte geri isteyebilmektedir.

Teminat fonksiyonu, faktoring sözleşmelerinin zorunlu bir unsuru olmadığından ancak açıkça kararlaştırıldığı takdirde sözleşmenin kapsamında yer alabilecektir. Müşterinin ve ihtisas kuruluşu olan faktörün tacir oldukları dikkate alınırsa

²⁷ Uzun Kazmacı (2014), s.91.

²⁸ Uyanık Çavuşoğlu, a.g.e., s.36, dn.159'dan naklen, Özakman, Faktoring Sözleşmeleri,

sözleşmenin yorumundan da bir sonuca ulaşamayan hallerde tarafların teminat fonksiyonunu faktoring sözleşmesinin kapsamına almadıklarının kabulü uygun bir çözüm olarak düşünülmektedir. Başka bir deyişle, teminat fonksiyonunun açıkça kararlaştırılmadığı ve sözleşmenin yorumundan da bu konuda bir sonuca varılamayan hallerde taraflar arasındaki sözleşme gerçek olmayan faktoring sözleşmesidir.²⁹

Diğer bir görüşe göre, taraflar arasındaki faktoring sözleşmesinde faktoringin türü açıkça belirtilmemiş, yani borcun ödenmemesi riskinin faktor tarafından üstlenilip üstlenilmediği bu nedenle anlaşılamamış ise, Bk.'nın 18.maddesi uyarınca yorum yoluyla sonuca gidilmelidir. Sözleşmenin yorumundan da sonuç alınamayan hallerde, faktoring şirketlerinin tacir olmaları yanında birer ihtisas kurumu olmaları nedeniyle basiretli davranmaları gerektiği gözetilmeli, faktorün, alacağın tahsil edilememesi riskini üstlendiği gerçek faktoring türü, faktoringin asıl tarzı olup, asıl tarzın dışında bir faktoring türünün amaçlanması halinde bunun açıkça sözleşmede belirtilmesi gerektiği, aksi taktirde yapılan sözleşmenin gerçek faktoring niteliğinde olduğu kabul edilmelidir.³⁰

1.6.4. Fatura İskontosu

Fatura iskontosu işletmelere sadece finansman kolaylığı sunmaktadır. Riskten korunma ve tahsilat hizmeti açısından diğer faktoring türlerinden farklıdır. Bu faktoring türünü tercih edecek kullanıcılar tahsilat hizmeti ve riskten koruma hizmetlerinden yararlanamayacaklarını kabul ederler. Borçlulara hiçbir koşulda ve gerekçeyle bildirimde bulunulmaz.³¹

Doğrudan faktore ödeme yapmalarını borçlulara ihbar etme zorunluluğundan satıcıyı kurtarmak ve faktore satılan borçların tamamen rücu etme esasına tabi tutulması ile faktoring sadece finansman ihtiyacına dönüştürülmüş olmakta, türün adına da yaygın biçimde fatura iskontosu ya da sırdaş faktoring denilmektedir.

Sırdaş ifadesi borçların faktore satıldığının borçlularca bilinmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu tür faktoringde faktor, satıcının ibraz ettiği bir grup faturayı

²⁹ Saraç, a.g.e., s.72.

³⁰ Finansal Kurumlar B. 6361 sayılı finansal kiralama güncel sorunlar Sempozyumu,2016, Kıbrıs s.25-26

³¹ Ergül, s.87

iskonto etmektedir. Satış kayıtlarını satıcı tutmakta ve mülkiyetini faktore devrettiği borçları faktor adına borçlulardan tahsil etmektedir. Faktor, satıcının her türlü satış kayıtlarını izleme hakkına sahip olarak, bunlara istinaden isteyeceği tüm belgelere erişme özgürlüğünü isteyebilmektedir.³²

Bu yöntemde müşteri ödeme gücüne düşerse factoring şirketi, haklarını korumak için alacakların devredildiğini ve ödemelerin doğrudan kendisine yapılmasını bildirme hakkını elinde tutmaktadır. Müşterisi ödeme gücüne düşerse factoring şirketi, fatura kopyalarının ve ilgili belgelerin kendisine verilmesini isteyerek, satış kayıtlarının yönetimini üzerine alır ve alacağın takip ve tahsilini üstlenir³³

1.7. Faktoring İşlemlerinde Müşteri Açısından Maliyetler

Sözleşmeler kapsamında ücret alınabilecek her bir ürün veya hizmet için finansal tüketicinin onayının alınması zorunludur. Sözleşmede ücreti belirlenmiş olan ürün ve hizmetler haricinde bir ürün veya hizmetin kuruluşlar tarafından ücret karşılığı verilebilmesi için işlemin gerçekleştirildiği alanın yapısına uygun bir şekilde, finansal tüketiciye işlem öncesinde ücrete ilişkin bilgi verilmesi ve finansal tüketicinin onayının alınması gerekmektedir. Kuruluşlar tarafından finansal tüketicinin onayının alındığı ispat edilemediği takdirde, onay alınmamış sayılır.

Finansal tüketiciler ile yapılacak sözleşmeler kapsamında sunulacak ürün veya hizmetlerin ücret tarifesi ve bilgi verilmesi gereken diğer hususları göstermek üzere sözleşmeye ilişkin her bir ürün veya hizmetin asgari olarak; adı ya da tanımı, vadesi ya da süresi, tahsil edilecek faiz, kâr payı veya ücret kalemleri ile bunların tahsil yöntemi, geçerli olduğu süre, geçerlilik süresi sonunda yapılacak değişikliğin tutarı, oranı ya da değişikliğin hangi esasa göre yapılacağı hususlarını içerecek şekilde bilgilendirme formu hazırlanması zorunludur. Bilgilendirme formu sözleşmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Sözleşmenin yazılı olarak kurulması durumunda bu formun taraflarca imzalanmış bir nüshasının finansal tüketiciye verilmesi zorunludur. Kalıcı veri saklayıcısı ve kayıt altına alınan telefon aracılığıyla kurulan sözleşmelerde

³² Bakır, s.142

³³ Toroslu, a.g.e., s.37.

finansal tüketici kullanılan araca uygun şekilde bilgilendirilir. İspat yükü kuruluşlara aittir.³⁴

1.7.1. Hizmet Bedeli (Faktoring Komisyonu)

Faktoring şirketi kredibilite araştırması, üstlendiği risk, alacak hesaplarının tutulması ve tahsilatı gibi sunmuş olduğu faktoring hizmetleri sonucunda müşterisinin temlik ettiği alacaklar üzerinden günün koşullarına göre en rekabetçi komisyon oranlarını uygular. Bu komisyon oranı; alıcı sayısı, alıcı riski, fatura büyüklüğü ve sayısı, vade, satıcının taahhüt ettiği yıllık ciro, çek senet bedeli üzerinden alınan ve faktoring hizmet türüne göre % 0.5 ile % 5 arasında değişen bir ücrettir.³⁵

1.7.2. İskonto Bedeli (Finansman Faizi)

İskonto bedeli, faktoring şirketinin satıcı firmaya vadeden önce yaptığı peşin ödemenin maliyetidir. Yurtiçi faktörinkte iskonto bedeli, kısa vadeli TL. kredisi ile rekabet edebilen oranlar olup, bu işlem, faktoring şirketi tarafından yapılıyor ise sadece %5 oranında bsmv'ye tabidir.

1.8. Faktoring Risk Değerlendirmesi

1.8.1. Satıcı Yönünden Risk Değerlendirmesi

Faktoring şirketi devir alacağı alacakların kalitesine bakar. Herhangi bir olumsuzluk var mı yok mu diye araştırmalar yapar. Bu değerlendirmeleri müşteriden aldığı mali veriler göre gerçekleştirir. İşletmenin sürekliliği var mı yok mu diye araştırmalar yapmaktadır.³⁶

1.8.2. Alıcı (Borçlu) Yönünden Risk Değerlendirmesi

Hem rücu edilebilen hem de rücu edilmeyen faktoring işlemlerinde borçlu riski önemlidir. Rücu edilmeyen faktoring işlemlerinde borçlu riski daha önemlidir. Çünkü bu faktoring işleminde borçlu riski sigorta primini belirler. Faktoring şirketi yapacağı

³⁴ Resmî Gazete Tarihi: 07.03.2020 Resmî Gazete Sayısı: 31061

³⁵ Resmî Gazete Tarihi: 07.03.2020 Resmî Gazete Sayısı: 31061

³⁶ Ö. Kaşlıoğlu, 2001, Türkiye'de Faktoring ve Faktoring Sektörü, İstanbul, s.253

değerlendirme sonucuna göre komisyonu belirler ve alacağı devralıp almayacağına karar vermektedir.³⁷

1.9. Faktoring Şirketlerinin Faktor Ve Müşteri Açısından Avantajı ve Dezavantajı

1.9.1 Faktoring Şirketi Yönünden Avantajı

- Faktoring faaliyetlerinde bulunan kuruluş sunduğu hizmetin karşılığında satıcı firma ile yapılan sözleşme çerçevesinde yıllık kredili satış tutarı üzerinden belli bir oranda komisyon tahsil etmektedir.³⁸
- Faktoring şirketleri daha çok müşteriye ulaşarak müşterilerinden elde ettikleri verileri diğer çalışmalarında da kullanabilmektedirler.
- Faktoring şirketleri öz kaynaklarını müşterilerine kullanarak piyasadaki faiz oranlarından daha yüksek fiyat kullanımı yapmakta ve bu sayede karlılığını arttırmaktadır.
- Müşteriler kendilerini kötü niyetli satışlarından korumuş olurlar.
- Müşteriler, factoring şirketinin bilgi potansiyelinden yararlanır.

1.9.2.Faktoring Yönünden Dezavantajları

- Faktoring bazı firmalar tarafından tehlikeli bir finansman yöntemi olarak görüldüğünden bazı firmalar faktoringe başvurmuş firmalarla çalışmamaktadır.
- Faktoring kurumu riskleri de üstlendiğinden faizin yanı sıra komisyon da almakta bu da maliyetleri arttırmaktadır.
- Faktoring işletmesi, işlemler kapsamında birden fazla sektörü müşterileri için araştırmak durumunda kalmaktadır. Dolayısıyla zaman ve analiz maliyeti ortaya çıkmaktadır.
- Faktoring işletmesinin komisyonu alacağın riskine karşı yeterli gelmeyebilir.
- Alacak hakkının satın alınmasında faktoring işletmesi, kredilendirmenin yanı sıra müşterilerinin kredi değerliliğini saptama ve risk üstlenme hizmetlerini de yerine getirdiğinden, bu şekilde sağlanan fonların maliyeti, senet iskontosu ve

³⁷ Ö. Kaşlıoğlu, Türkiye’de Faktoring ve Faktoring Sektörü, İstanbul, 2001, s.253

³⁸ İlhan, Cetin “Factoring işlemleri ve Muhasebe Sureci”,Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, istanbul, 2008,

senet karşılığı avans işlemlerine kıyasla daha yüksek olmaktadır. Her bir müşteriye yapılan satışların tutarı küçük ve fatura sayısı yüksek ise, maliyet daha da artmaktadır.³⁹

1.9.3.Müşteri Yönünden Avantajları

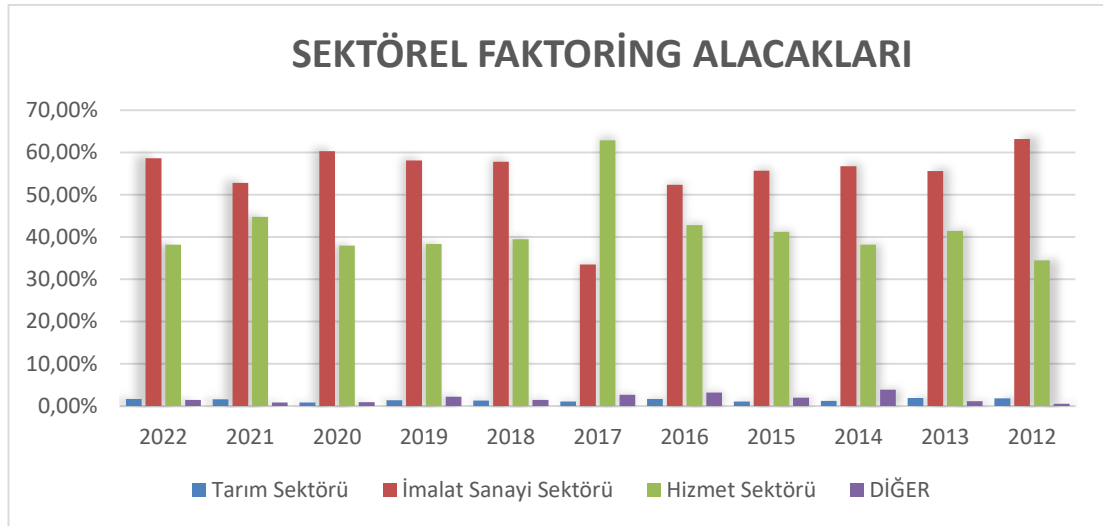
- Şirketler faktoring şirketi sayesinde vadeli alacaklarını nakde çevirerek işletme sermayesi ihtiyacını karşılar ve nakit akışını düzenli hale getirme imkanına sahip olur.⁴⁰
- Alacak, stok ve ticari borçlarının devir hızını yükselterek, bilançonun likidite oranını yükseltir.
- İşletmelerin dış kaynak kullanma ihtiyacı azalır ve faiz giderleri düşer.
- Periyodik olarak yapılan güvenilir istihbarat sonuçlarına göre işletmeler alıcılarının mali durumundan güncel bilgi sahibi olurlar.
- Faktoring işlemi kredi kullanımının aksine bilançonun pasifinde banka borçları arasında yer almaz. Bu nedenle firmanın kredi limitlerini doldurmaz, borç öz kaynak oranını ve öz kaynak karlılığını olumlu etkiler.
- Müşteriler kendilerini kötü niyetli satışlarından korumuş olurlar.
- Müşteri, alacaklarını tahsil edememe riskinin faktoring şirketine devrettiği için iş yükü azalır, elinde nakit olduğu için pazarlarını genişletebilir.
- Müşteri, faktoring işlemi sayesinde elde ettiği ön ödeme sayesinde hammaddeleri indirimli olarak peşin alırlar. Bu sayede maliyetler azalır, kârı artar.
- Faktoring şirketinden alınan kredinin maliyeti diğer ticari kredilere göre daha hesaplı olduğu için müşteriler yapılacak vadeli satışlardan daha çok kazanç elde edilebilir.
- Nakit bütçelerinin doğru ve güvenilir bir şekilde hazırlanmasıyla işletmelerin planlı büyümelerine yardımcı olur.

³⁹ Ceylan, a.g.e., s. 18.

⁴⁰ Niyazi Erdoğan, Uluslar arası işletmelerde Mali Risk ve Yönetimi Çağdaş Finansman Teknikleri,2.Baskı, Ankara,Müka, 1995 s.142

1.9.4.Müşteri Yönünden Dezavantajları

- Faktoring şirketi ön ödeme için aldığı finansman faizi dışında bir de komisyon almaktadır. Bu da faktoring işleminin satıcı firmaya olan maliyetini yükseltmektedir.⁴¹
- Piyasada bazı firmalar tarafından alacak hakkının satılması bir tehlike göstergesi olarak yorumlanmaktadır. Bu bakış açısına göre alacakların satılması, o firmanın finansman açısından zor durumda olduğunun göstergesidir, bunun içinde bu firmalara vadeli mal satışı yapılmamaktadır. Bu durum faktoring işlemlerinden faydalanan firmalar açısından olumsuz bir durum yaratmaktadır.
- Faktoring işletmesi faktoring sözleşmesine dayanarak işletmenin tüm hesaplarına erişebilme hakkına sahip olur. Gizlilik açısından satıcı firma bu durumu sakıncalı bulmaktadır.

Grafik 6. Faktoringlerin Sektörel Olacak Oransal Alacakları⁴²(yüzde)

⁴¹ Toroslu, M. Vefa Hukuksal ve finansal açıdan faktoring : teorisi, uygulaması, muhasebesi / 3. baskı İstanbul Vedat Kitapçılık, 2011 s.60

⁴² <https://www.bddk.org.tr/BultenAylikBdmk/tr/Gosterim/FactoringBasitRaporGetir>

2.BÖLÜM

FAKTORİNG MEVZUATI

2.1. Faktoring Kuruluş ve Kuruluş Evrakları

Türkiye'de şirket kurmak üzere kuruma verilecek başvuru dilekçelerine;⁴³

a) Şirket kurulmasından beklenen faydayı analiz eden, öngörülen faaliyet konularına ait iş planlarını, şirketin mali yapısı ile ilgili projeksiyonlarını, ilk üç yıl için bütçe planını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programının sunulması gerekir.

b) Kurucular ile tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortaklarının veya kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin ek-1 ve ek-2'deki örneklere uygun şekilde düzenleyip noter huzurunda imza edecekleri birer beyannamenin sunulması gerekir

c) Kurucularca imzalanmış ortaklık ana sözleşme taslağının oluşturulması gerekir.

d) Kurucular ile tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortaklarının veya kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin müflis veya konkordato ilan etmiş olmadıklarına ilişkin noter huzurunda imza edecekleri birer taahhütnamenin sunmaları gerekir. (Ek-3, ek-4),

e) Tüzel kişi kurucular ile tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortaklarının veya kontrolü elinde bulunduran tüzel kişilerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurularının tasdik edilmemiş ve haklarında iflasın ertelenmesi kararı verilmemiş olduğuna ilişkin noter huzurunda imza edecekleri birer taahhütnamenin kuruma iletmeleri gerekir. (Ek-4),

f) Gerçek kişi kurucular ile tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip veya kontrolü elinde bulunduran gerçek kişilerin arşiv kaydını da içeren son altı ay içinde alınmış adli sicil belgelerinin sunmaları gerekir.

43 Resmi gazete 07.04.2021 tarihli 31447 sayılı kanun tasarruf finansman şirketlerinin kuruluş ve faaliyet esasları hakkında yönetmelik

g) Tüzel kişi kurucuların kurulacak şirkete ortak olunmasına ilişkin yetkili kurullarından alınmış karar örneklerinin sunulması gerekir.

h) Kurucular ile tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortaklarının veya kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı bankacılık kanununun 71 inci maddesi uygulanan bankalarda veya bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce tasarruf mevduatı sigorta fonuna devredilmiş olan bankalarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazla paya sahip olmadığına veya kontrolü elinde bulundurmadığına dair noter huzurunda imza edecekleri birer taahhütname (ek-5) ile bu hususlara ilişkin olarak tasarruf mevduatı sigorta fonundan temin edecekleri belgelerin kuruma sunulması gerekmektedir.⁴⁴

i) Kurucular ile tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortaklarının veya kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin, tasfiyeye tâbi tutulan bankerler ile iradî tasfiye haricinde faaliyet izni kaldırılan faktoring, finansal kiralama, finansman ve sigorta şirketleri ile para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazla paya sahip olmadığına veya kontrolü elinde bulundurmadığına ilişkin noter huzurunda imza edecekleri birer taahhütnamenin örneği kuruma sunulmalıdır. (Ek-6),

j) Tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortakları veya kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişiler, pay oranları ve tutarları, faaliyet konuları, yatırım ve işletme alanları hakkında ayrıntılı açıklamalar ile 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı serbest muhasebeci mali müşavirlik ve yeminli mali müşavirlik kanununa göre ruhsat almış yeminli mali müşavirlerce onaylanmış son üç yıla ait bilanço ile gelir tablolarının, banka veya finansal kuruluş niteliğindeki tüzel kişi kurucular için varsa derecelendirme şirketlerinden biri tarafından hazırlanmış raporun, kuruma sunulması gerekmektedir.

k) Tüzel kişi kurucuların gerçek kişi ortak ya da ortaklara ulaşıncaya kadar ortaklık yapılarını gösteren tablolar ile bunların imtiyaz hisselerini gösteren listelerin

⁴⁴ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5411.pdf>

veya imtiyazlı hisse bulunmaması halinde buna ilişkin noter huzurunda imza edecekleri birer taahhütnamenin sunulması gerekmektedir. (Ek-4),

l) Kurucular ile tüzel kişi kurucuların sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortaklarının veya kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin, muaccel vergi ve prim borcu bulunmadığına ilişkin noter huzurunda imza edecekleri birer taahhütnamenin sunulması gerekmektedir. (Ek-3, Ek-4),

m) Sermayenin yüzde on ve daha fazlasını taahhüt eden kurucuların, kurucu beyannamelerinde belirtilen mevduat ve kredi hesaplarına ilişkin bilgilerin, bu hesapların açılış tarihlerini de içerecek şekilde tevsiki amacıyla, her biri aynı tarihi taşıyan ve ilgili bankalarca kuruma hitaben düzenlenecek belgelerin kuruma sunulması zorunludur.

n) Sermayenin yüzde on ve daha fazlasını taahhüt eden gerçek kişi kurucuların mali durumları hakkında 3568 sayılı kanuna göre ruhsat almış yeminli mali müşavirlerce düzenlenecek raporun sunulması zorunludur.

o) Sermayenin yüzde on ve daha fazlasını taahhüt eden kurucuların, gerekli kaynağı nasıl temin edeceklerine ilişkin yazılı bilginin ve ayrıca bu tutarı kendi ticari, sınai ve sair yasal faaliyetleri sonucunda her türlü muvazaadan arı olarak sağladıklarına ilişkin ek-7’de yer alan örneğe uygun olarak düzenleyip noter huzurunda imza edecekleri birer taahhütnamenin kuruma sunmaları gerekmektedir.

p) Kurumla yürütülecek işlemlerde, varsa kurucuları temsile yetkili kişi veya kişilere verilmiş vekaletname örneklerini kuruma ibraz etmeleri gerekmektedir.

q) Yönetim kurulu üyelerinin ek-8’de yer alan örneğe uygun olarak düzenlenmiş ayrıntılı özgeçmişlerinin sunulması gerekmektedir.

r) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı nüfus hizmetleri kanunu kapsamında oluşturulan sistemler vasıtasıyla kimlik ve adres bilgilerine elektronik ortamda ulaşılabilenler hariç, yabancı uyruklu gerçek kişilerin, kimlik belgesi veya pasaportlarının noter onaylı örneklerinin, eklenmesi gerekir.

s) Kurulmuş olduğu veya faaliyette bulunduğu ülkede faaliyette bulunmasının yasaklanmamış olduğuna veya faaliyetlerinde herhangi bir kısıtlama bulunmadığına ilişkin yetkili kurullarından alınmış belgenin sunulması zorunludur.

t) Ana sözleşmesinde belirtilen faaliyet alanları, organizasyon yapısı, kurulu bulunduğu ülke dışındaki ve kurulu bulunduğu ülkedeki teşkilat yapısı, uluslararası mali piyasalardaki faaliyetleri hakkında ayrıntılı bilgi ve belgeler ile varsa derecelendirme şirketleri tarafından hazırlanan ve öngörülen derecelendirmeyi de içeren raporun, kuruma gönderilmesi gerekir.

Kuruluş başvurularına ilişkin bilgi ve belgelerdeki eksikliklerin, eksikliğe ilişkin kurum yazısının tebliğ tarihinden itibaren altı ay içinde giderilmemesi halinde başvuru geçersiz hale gelir.⁴⁵

2.1.1. Kuruluş Şartları

- a) Türkiye’de kurulacak bir şirketin anonim şirket şeklinde kurulması⁴⁶
- b) 4/3/2021 tarihli ve 7292 sayılı kanunun 2’nci maddesiyle, bu bentte yer alan “ve kurucu ortak sayısının beşten az olmaması” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.
- c) 4/3/2021 tarihli ve 7292 sayılı kanunun 2’nci maddesiyle, bu bentte yer alan “veya “finansman şirketi”” ibaresi “, “finansman şirketi” veya “tasarruf finansman şirketi” şeklinde değiştirilmiştir.
- d) Pay senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,
- e) Ticaret unvanında “finansal kiralama şirketi”, “faktoring şirketi”, “finansman şirketi” veya “tasarruf finansman şirketi” ibarelerinden birinin bulunması şarttır.⁴⁷
- f) Yönetim kurulu üyelerinin bu kanunun kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen nitelikleri ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek mesleki tecrübeyi haiz olması gerekir.
- g) Tasarruf finansman şirketi dışındaki şirketlerin nakden ve her türlü muvazaadan ari olarak ödenmiş sermayesinin en az elli milyon Türk lirası

⁴⁵ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18312&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

⁴⁶ 4/3/2021 tarihli ve 7292 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle, bu bentte yer alan “ve kurucu ortak sayısının beşten az olmaması” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

⁴⁷ 4/3/2021 tarihli ve 7292 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle, bu bentte yer alan “veya “Finansman Şirketi”” ibaresi “, “Finansman Şirketi” veya “Tasarruf Finansman Şirketi”” şeklinde değiştirilmiştir.

olması, bu tutarın tasarruf finansman şirketleri için en az yüz milyon Türk lirası olması şarttır.

- h) Kurumun etkin denetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık yapısına sahip olması şarttır.
- i) Öngörülen faaliyet konularına ait iş planlarını, kuruluşun mali yapısı ile ilgili projeksiyonlarını, ilk üç yıl için bütçe planını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını ibraz etmesi, şarttır.

2.1.2. Kurucularda Aranılan Şartlar

Şirket kurucu ortaklarının;

- a) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı icra ve iflas kanunu veya diğer mevzuat hükümlerine göre müflis olmaması, konkordato ilan etmiş olmaması, uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma başvurusunun tasdik edilmiş olmaması ya da hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmiş olmaması şarttır.
- b) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı bankacılık kanununun 71 inci maddesi uygulanan bankalarda veya bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce tasarruf mevduatı sigorta fonuna devredilmiş olan bankalarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazla paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması şarttır.
- c) Tasfiyeye tabi tutulan bankerler ile iradi tasfiye haricinde faaliyet izni kaldırılan faktoring, finansal kiralama, finansman, tasarruf finansman ve sigorta şirketleri ile para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazla paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması şarttır.
- d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile mülga 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk ceza kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk ceza kanunu ve diğer kanunlar uyarınca üç yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmamış olması veya mülga 25/4/1985 tarihli ve 3182 sayılı bankalar kanununun, mülga 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı bankalar kanununun, bu kanunun, 5411 sayılı kanunun ve 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı sermaye piyasası kanununun ve

ÖPVİK hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefetten yahut mülga 765 sayılı kanun, 5237 sayılı kanun veya diğer kanunlar uyarınca basit veya nitelikli zimmet, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçlarından, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından veya devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlardan, devletin güvenliğine karşı suçlardan, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine ve milli savunmaya karşı suçlardan, devlet sırlarını açığa vurma suçu ile devlet sırlarına karşı suçlardan ve casusluktan, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı terörle mücadele kanunu kapsamındaki suçlardan, vergi kaçakçılığı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan hükümlü bulunmaması şarttır.⁴⁸

- e) Taahhüt ettikleri sermaye miktarını karşılayabilir düzeyde mali güç ve itibara sahip bulunması şarttır.
- f) Tüzel kişi olması hâlinde ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması şarttır.
- g) Şirketin tüzel kişi kurucu ortaklarının sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip ortaklarının veya kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin birinci fıkra da yer alan şartları taşıması zorunludur.
- h) Şirket sermayesinde yüzde on veya daha fazla paya sahip veya şirket kontrolünü elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişiler ile şirket sermayesinde yüzde on veya daha fazla paya sahip olan tüzel kişilerin sermayesinde yüzde on veya daha fazla paya sahip veya kontrolü elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişilerin (d) bendi hariç olmak üzere, birinci fıkra da belirtilen nitelikleri kaybetmeleri hâlinde, bu kişilerin sahip oldukları payları durumlarını bu madde hükümlerine uygun hâle getirecek şekilde altı ay içinde devretmeleri gerekir. Söz konusu süre içinde devredilecek hisseler düşen oy haklarının kimlerce ve nasıl kullanılacağı kurul tarafından belirlenmektedir.

⁴⁸ 12.04.1991 tarihli 3713 nolu terörle mücadele kanunu

2.2. Faaliyet İzni

Kurul tarafından verilen faaliyet izinleri resmî gazete 'de yayımlanır. Kuruluş izninin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması, kuruluş iznini takip eden altı ay içinde faaliyet izni almak üzere başvuruda bulunulmaması, kuruluş izninden vazgeçildiğinin beyan edilmesi, iznin verilmesinde aranan şartların faaliyete geçilinceye kadar kaybedilmesi, faaliyet izni alınamamış olması hâllerinden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda şirketin kuruluş izinleri kurulca iptal edilir. Kuruluş izni almış olan şirketin faaliyete geçebilmesi için;

a) Sermayesinin nakit olarak ödenmiş ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek düzeyde olması gerekir.

b) Kurucuları tarafından 5 inci maddede belirtilen asgari sermayenin yüzde beşi tutarındaki sisteme giriş payının genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere maliye bakanlığına bağlı muhasebe birimlerine yatırıldığına dair belgenin ibraz edilmesi gerekir.

c) Uygun hizmet birimleri ile iç kontrol, muhasebe, bilgi işlem ve raporlama sistemlerinin kurulmuş, bu birimler için yeterli personel kadrosunun oluşturulmuş ve personelin buna uygun görev tanımları ile yetki ve sorumluluklarının belirlenmiş olması gerekir.

ç) Yöneticilerinin, bu kanunda belirtilen nitelikleri haiz olması, gerekir.

Bütün ortakları Türkiye’de kurulu finansal kiralama şirketi olmak kaydıyla, kuruluş ve faaliyet izni almaksızın sadece bir gemi kiralamak üzere finansal kiralama şirketi kurulabilir. Bu nitelikte kurulacak şirketler bu kanunun sözleşmelere ilişkin hükümleri dışındaki maddelerine tabi değildir. ⁴⁹

2.2.1. Faktoring Şirketin Yurt İçinde Veya Yurt Dışında Şube Açması

a) Şirketlerin şube açması izne tabidir. Şube açma izni almak üzere Kuruma başvuracak şirketin 20, 21, 22, 24 ve 25 inci maddelerde yer alan standart oran ve sınırlamalara uyumlu olarak faaliyet göstermesi ve her bir şube için bir

49Resmî Gazete Tarihi: 24.04.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28627 finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş ve faaliyet esasları hakkında yönetmelik

milyon TL. tutarında sermayeye sahip olması gereklidir. Bu fıkranın uygulanmasında dikkate alınacak sermaye, şirketlerin ödenmiş sermayesinden bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanamayan kısmı düşüldükten sonra kalan tutarı ifade eder.⁵⁰

- b) Kuruma yapılacak başvurulara, şube açılışına ilişkin yönetim kurulu kararının bir örneğinin eklenmesi zorunludur.
- c) Yapılacak değerlendirme sonucunda Kurumca uygun görülmesi halinde şirkete şube açma izni verilir.
- d) İzin tarihinden itibaren üç ay içinde, şubenin Ticaret Siciline tescil ve ilan ettirilmesi ve tescilin ilan edildiği Ticaret Sicili Gazetesinin bir nüshasının Kuruma gönderilmesi zorunludur.
- e) İzin tarihinden itibaren üç ay içinde şubenin tescil ve ilan ettirilmemesi halinde, izin geçersiz olur. Şirket kapanan şubelerini kapanış tarihini izleyen bir ay içinde Kuruma bildirir.
- f) Şubelerin adres değişikliklerinin bir ay içinde Kuruma bildirilmesi zorunludur.
- g) Şirketin bir ilde bulunan şubesini başka bir ile taşıması, yeni şube açılması esaslarına tabidir.
- h) Şirket her ne ad altında olursa olsun şube dışında teşkilatlanmaya gidemez ve acentelik veremez.

2.3. Faktoring Şirketlerinin Yapabileceği Ve Yapamayacağı İş ve İşlemler

2.3.1.Faktoring Şirketlerinin Yapabileceği İş Ve İşlemler

Kanun ile faktoring şirketlerinin kuruluş ve çalışma esasları ile faktoring sözleşmelerine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. Faktoring şirketlerinin finansal kuruluş olduğu belirtilmektedir. Söz konusu metne “finansal kuruluş olarak faaliyet gösterme” ibaresi plan ve bütçe komisyonunda eklenmiş ve alt komisyon tarafından plan ve bütçe komisyonuna sunulan alt komisyon

⁵⁰ Resmî Gazete Tarihi: 07.04.2021 Resmî Gazete Sayısı: 31447 finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş ve faaliyet esasları hakkında yönetmelik

raporu'nda anılan şirketlerin finansal kuruluş olarak faaliyet gösterdikleri hususunun vurgulanmasının amaçlandığı dile getirilmiştir. Kanun'da finansal kuruluşu tanımlayan bir hükme ise yer verilmemiştir. Bankacılık kanunu'nun "tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde finansal kuruluş "kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya bu kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşlar ile kalkınma ve yatırım bankaları ve finansal holding şirketleri" şeklinde tanımlanmıştır. Bankacılık Kanunu'ndaki mezkûr tanımda söz konusu Kanun'da yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşların finansal kuruluş olarak nitelendirileceği hususu yer almaktadır. Bankacılık Kanunu'nun "faaliyet konuları" başlıklı 4'üncü maddesinde faktoring ve forfaiting işlemlerinin de yer aldığı görülmektedir. Öte yandan bankacılık Kanunu'nun mezkûr maddesinde nakdi, gayri nakdi her cins ve surette kredi verme işlemleri faaliyet konuları arasında sayılmaktadır. Söz konusu hükümler bir arada değerlendirildiğinde faktoring şirketlerinin bankacılık kanunu uyarınca da finansal kuruluş olarak addedildiği sonucuna ulaşılmaktadır.⁵¹

2.3.2.Faktoring Şirketin Yapamayacağı İş ve İşlemler

a) Ana faaliyet konuları dışında faaliyette bulunamaz.

b) Müşterileri ile yapacağı sözleşmeler çerçevesinde ve yaptığı işlemin bir parçası olarak müşterilerine ilave finansman sağlamak amacıyla toplamı ödenmiş sermayesinin yüzde birini geçmeyecek şekilde kullandırılan nakdi krediler hariç olmak üzere nakdi kredi kullandıramaz. Bu oranı sıfıra kadar azaltmaya veya ödenmiş sermayenin yüzde beşine kadar artırmaya ya da şirket bazında farklılaştırmaya kurul yetkilidir.

c) Ana faaliyet konusu işlemler ile sınırlı olmak kaydıyla verilen garanti ve kefaletler ile sermayesinde yüzde on ve daha fazla paya sahip veya kontrolünü elinde bulunduran kişiler ile sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip olduğu veya kontrolünü elinde bulundurduğu ortaklıklara, toplamı ödenmiş sermayesinin yüzde

⁵¹ M.Onur BİÇER İstanbul 2021 Yayın No: 338 Banka ve Bankaların Faktoring İşlemleri ile Faktoring Şirketleri Açısından Değerlendirme

yirmisini geçmeyecek şekilde verilen garanti ve kefaletler hariç olmak üzere garanti, kefalet ve teminat mektubu veremez. Bu oranı yüzde beşe kadar azaltmaya veya yüzde yirmi beşe kadar artırmaya ya da şirket bazında farklılaştırmaya kurul yetkilidir.

ç) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre menkul kıymet ihracı, uluslararası piyasalardan ödünç para alınması, genel esaslar dâhilinde ortak ve ortaklıklarından, bankalardan, para piyasalarından ve organize piyasalardan fon sağlanması dışında mevduat veya her ne ad altında olursa olsun bir ivaz karşılığı para toplayamaz. (Ek cümle:4/3/2021-7292/3 Md.) Müşterilerin tasarruf finansman sözleşmelerinde taahhüt ettikleri tasarruf tutarları bu fıkra kapsamında değerlendirilmez.⁵²

Factoring şirketi kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde kambiyo senetlerine dayalı olsa bile, bir mal veya hizmet satışından doğmuş fatura ile tevsik edilemeyen alacaklar ile kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tevsik edilemeyen mal veya hizmet satışına bağlı doğacak alacakları devir alamaz veya tahsilini üstlenemez. Aynı faturaya dayalı birden çok factoring şirketine yapılan kısmi temliklerin toplam tutarı fatura tutarını aşamaz.⁵³

2.4. Factoring Şirketlerinin Finansal Raporlama Sistemleri

Finansal kiralama, factoring ve finansman şirketlerinin uygulayacağı tekdüzen hesap planı ve izahnamesi ile kamuya açıklanacak finansal tabloların biçimi ve içeriği hakkında tebliğ, 17.05.2007 tarihli 26525 sayılı resmî gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğin amacı, tüm finansal kiralama, factoring ve finansman şirketleri için muhasebeleştirme ve finansal raporlama açısından tekdüzeni sağlama, tek tip bilanço ve gelir tablosunun doğrudan elde edilmesi, denetim ve gözetim için gerekli olan bilgilerin doğrulanabilir ve denetlenebilir bir şekilde doğrudan ve sağlıklı olarak elde edilmesi, ekonominin izlenmesi ve yönlendirilmesi için yetkili mercilerin ihtiyaç duyduğu bilgilerle, diğer istatistiki bilgilere doğrudan ulaşılması, finansal analiz, risk analizi, verimlilik analizi gibi çeşitli analiz ve yorumlar için ihtiyaç

⁵² 4/3/2021 tarihli ve 7292 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan "2499 sayılı Kanuna" ibaresi "6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa" şeklinde değiştirilmiştir.

⁵³ 21.11.2012 tarihli Resmi Gazete 28496 sayılı 6361 Numaralı Kanun finansal kiralama, factoring, finansman ve tasarruf finansman şirketleri kanunu

duyulan bilgilerin standart bir şekilde elde edilmesini sağlamak ve kamuya açıklanacak finansal tabloların biçim ve içeriklerini belirlemektir⁵⁴

2.4.1.Factoring Şirketlerinde Muhasebe ve Raporlama

Şirket; kamu gözetimi, muhasebe ve denetim standartları kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tüm işlemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette muhasebeleştirmek, finansal raporlarını bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, anlaşılır, güvenilir ve karşılaştırılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverişli, zamanında ve doğru şekilde düzenlemek zorundadır.⁵⁵

2.4.2.Factoring Şirketlerinde Bağımsız Denetim

Şirket; maruz kaldığı risklerin izlenmesi, kontrolünün sağlanması, faaliyetlerinin yapısı ve kapsamıyla uyumlu ve değişen koşullara uygun bir şekilde yeterli ve etkin bir sistem kurmak ve işletmekle yükümlüdür. Sistemin işleyişine ilişkin usul ve esasları belirlemeye, sisteminin yeterli ve etkin olmadığı tespit edilen şirketler hakkında her türlü tedbiri almaya kurul yetkilidir.

Şirket, şekil ve kapsamı kurumca belirlenen mali tablolar ve istatistiki bilgileri istenilen süre ve yöntemlerle kuruma göndermek zorundadır. Şirketin bağımsız denetimi 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı kamu gözetimi, muhasebe ve denetim standartları kurumunun teşkilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararname çerçevesinde yapılır.⁵⁶

2.5. Factoring Şirketlerinin Bağlı Olduğu Finansman Şirketleri Birliği

Şirketler ve 5411 sayılı kanunun 143.üncü maddesinde düzenlenen varlık yönetim şirketleri ile kurumun gözetim ve denetimine tabi diğer kuruluşlardan kurulca

⁵⁴ http://www.iibfdergi.aku.edu.tr/pdf/13_2/4.pdf

⁵⁵ 29/6/2021 tarihli ve 31526 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmeliğin adı ‘Finansal Kiralama, Factoring ve Finansman Şirketlerinin Muhasebe Uygulamaları İle Finansal Tabloları Hakkında Yönetmelik

⁵⁶ 26.09.2021 tarihli 660 nolu kamu gözetimi, muhasebe ve denetim standartları kurumunun teşkilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararname

uygun görülenler, tüzel kişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan birliğe, faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde üye olmak zorundadır.⁵⁷

2.5.1.Görev ve Yetkileri

- Mesleğin gelişmesini temin etmek, üyelerin birlik ve dayanışmasını artırmak, eğitim, tanıtım ve araştırma faaliyetlerinde bulunmak
- Meslek ilkelerini belirlemek suretiyle üyelerin birlik ve mesleğin gerektirdiği disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak
- Üyelerinin uyacakları meslek ilkeleri ve standartlarını belirlemekle
- İlgili mevzuat uyarınca alınan kararlar ile kurumca alınması istenilen tedbirleri üyelerine duyurmak
- Üyeleri arasında haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak
- Üyelerin ilan ve reklamlarında uyacakları esas ve şartları tür, şekil, nitelik ve miktarı itibarıyla tespit etmek
- Üyelerinin ortak menfaatlerini ilgilendiren konularda yönetim kurulu kararına istinaden dava açmak
- Üyeleri arasında ortak projelere ilişkin iş birliğini temin etmekte görevli ve yetkilidir.⁵⁸

2.6. Merkezi Fatura Kaydı(MFKS)

Factoring şirketleri ile bankalar, fatura bilgileri de dâhil olmak üzere devir aldıkları alacaklarla ilgili bilgileri risk merkezi nezdinde veya birliğin uygun göreceği bir şekilde toplulaştırırlar. Bilgilerin paylaşımına ilişkin usul ve esaslar birlik tarafından belirlenir.

Bu uygulama esaslarının amacı, merkezi fatura kaydı sistemini (mfks) kullanan tüm factoring şirketleri ve bankaların sisteme erişim ve yetkilendirme kurallarını açıklamak, Mfks'nin işleyişine, belgelerin sisteme eklenmesine, belgelerin güncellenmesi, iptali, eşleşmesi ile ilgili genel kuraları belirlemek, Şirketlerin veri

⁵⁷ 23.12.2012 tarihli 28496 nolu resmi gazete finansal kiralama, factoring ve finansman şirketleri kanunu madde 40

⁵⁸ 23.12.2012 tarihli 28496 nolu resmi gazete finansal kiralama, factoring ve finansman şirketleri kanunu madde 41

aktarımı sırasında uyacakları kuralları açıklamak, sektördeki uygulamaların yeknesak hale getirilmesini sağlamak, veri bütünlüğü sağlanması için Şirketlerce dikkat edilmesi gereken konuları belirlemektir.⁵⁹

2.6.1.Merkezi Fatura Kayıt Sistemi Yetkilendirme

Merkezi fatura kaydı sistemini (mfks) kullanan tüm faktoring şirketleri ve bankaların hizmet sağlayıcı şirkete üye olması zorunludur. Üyelik gerçekleştikten sonra şirketlerin ip adres tanımlamaları yapılarak sistemi kullanabileceklerdir. Daha önce hizmet sağlayıcı şirket'e ip adres bildirimini yapmış olan şirketler bu ip adreslerini mfks'ye erişim için de kullanabilirler.⁶⁰

- Ip adres değişikliği yapacak şirketlerin başvurularını ilgili kuruma yaparken eşzamanlı olarak talep formlarını hizmet sağlayıcı şirkete iletmeleri gerekir. Değişikliğin zamanında hizmet sağlayıcı şirkete bildirilmemesi halinde mfks'ye giriş yapmaları mümkün değildir.
- Mfks'ye erişim problemleri yaşanmaması için erişim hızlarının kontrol edilerek, maksimum düzeye getirilmesi konusunda şirketler gerekli çabayı göstermelidir.
- Mfks'ye erişim problemi yaşanmaması için şirketlerin mevcut internet sağlayıcılarından farklı olarak, ikinci bir internet servis sağlayıcısından yedek hat almaları veya şubesi ve bu şubesinin farklı ip adresi olan şirketlerin, bu ip adres tanımını da hizmet sağlayıcı şirkete bildirip/tanımlatarak yedek erişim sağlamaları tavsiye edilir.
- Mfks'yi kullanacak şirketlerin hizmet sağlayıcı şirkete başvurarak bir sistem yönetici (admin) yetkisi alması zorunludur. Şirketler almış oldukları admin yetkisi ile kendi kullanıcı yetkilendirmelerini yapmalıdır.
- Olası bir suistimale engel olabilmek amacıyla; sisteme bilgi girişi yapan ile aynı işlemi iptal edecek olan kişinin farklı kişiler olması önemlidir. Bu nedenle;

⁵⁹ 21.11.2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 43 üncü maddesi ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği Statüsünün 19 uncu maddesi

⁶⁰ https://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/MFKS_Uygulama_Esaslar_v2-1395.pdf

yetki tanımlanmalarında giriş ve iptal yetkilerinin ayrıştırılmasına özen gösterilmelidir.

- Mfks kapsamında yapılan tüm işlemler güvenlik ve izleme amacıyla kullanıcı (user) bazında loglanmakta ve raporlanmaktadır. İleride herhangi bir işlemin kayıt bilgilerine ulaşmak istendiğinde, sistemden izleme yapılabilecektir. Mfks kullanımı için tanımlanan şifreler kişiye özel olup, kesinlikle paylaşılmaması gerekmektedir.

2.7. Faaliyet İzninin İptali

- 22 4/3/2021 tarihli ve 7292 sayılı Kanunun 14'üncü maddesiyle, birinci fıkrada yer alan “Bir şirketin” ibaresi “Tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrada yer alan “şirketin” ibaresi “tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiştir.⁶¹
- Faaliyet izninin alınmasını müteakip bir yıl içinde faaliyete geçilmemesi,
- Faaliyet izninin alındığı tarihten itibaren bir ay içinde Birliğe üye olunmaması ve bu yükümlülüğün Kurum tarafından yapılan uyarıdan itibaren bir hafta içinde yerine getirilmemesi,
- Adres değişikliğinin süresi içinde Kuruma bildirilmemesi ve yapılan yasal tebligata rağmen adresinde bulunulmaması,
- Faaliyetlere kesintisiz bir yıl süre ile ara verilmesi,
- Faaliyet izninin iptaline ilişkin karar ilgili şirkete bildirilir ve Resmî Gazete 'de yayımlanır. İptal kararının Resmî Gazete'nde yayımlanması ilgililere yapılacak tebligat hükmündedir.
- Faaliyet izni iptal edilen tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin, faaliyetlerini derhâl durdurması ve iptal tarihinden itibaren üç ay içinde genel

⁶¹ 4/3/2021 tarihli ve 7292 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, birinci fıkrada yer alan “Bir şirketin” ibaresi “Tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrada yer alan “şirketin” ibaresi “tasarruf finansman şirketleri dışındaki şirketlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

kurulunu toplayarak, şirket konusu ve unvanını değiştirmek veya tasfiye işlemlerini başlatmak üzere karar alması zorunludur.

3. BÖLÜM

FAKTORİNG İŞLEMLERİNDE MUHASEBELEŞTİRME

3. Faktoring Şirketlerinde Kullanılan Tekdüzen Hesap Planının Temel Yapısı

Tüm finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri için muhasebeleştirme ve finansal raporlama açısından tekdüzeni sağlama, tek tip bilanço ve gelir tablosunun doğrudan elde edilmesi, denetim ve gözetim için gerekli olan bilgilerin doğrulanabilir ve denetlenebilir bir şekilde doğrudan ve sağlıklı olarak elde edilmesi, ekonominin izlenmesi ve yönlendirilmesi için yetkili mercilerin ihtiyaç duyduğu bilgilerle, diğer istatistiki bilgilere doğrudan ulaşılması, finansal analiz, risk analizi, verimlilik analizi gibi çeşitli analiz ve yorumlar için ihtiyaç duyulan bilgilerin standart bir şekilde elde edilmesini sağlamak ve kamuya açıklanacak finansal tabloların biçim ve içeriklerini belirlemektir. Söz konusu tebliğde faktoring firmalarının faktoring işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanması gereken tekdüzen hesap planı aşağıda belirtilen ana hesap gruplarından oluşmaktadır.⁶²

DÖNEN DEĞERLER

ANA FAALİYETLERDEN ALACAKLAR

YATIRIM AMAÇLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER

BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER VE DİĞER YABANCI
KAYNAKLAR

ÖZKAYNAKLAR

ANA FAALİYET GELİRLERİ

FİNANSMAN GİDERLERİ

FAALİYET DIŞI GELİRLER

FAALİYET GİDERLERİ VE DİĞER GİDERLER

BİLANÇO DIŞI HESAPLAR

⁶² <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/12/20131224-16.htm>

3.1. İskontolu Faktoring İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtları

İskontolu faktoring işlemleri muhasebesinin faktoring şirketindeki uygulamasının gösterilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla iskontolu faktoring işlemleri yapan Abc faktoring şirketi ile görüşmeler yapılmıştır. Kayıtlar yapılırken muhasebe fişlerinde yer alan hesap kodlarından hareketle faktoring şirketleri için hazırlanan tekdüzen hesap planından faydalanılmaktadır. Abc faktoring hizmetleri anonim şirketi 01.01.2022 yılında 1.000.000.00 tl sermaye ile kurulmuş olup, TC başbakanlık hazine müsteşarlığı tarafından 22.12.1994 tarih ve 22148 sayılı resmi gazete ‘de yayımlanan “faktoring şirketlerinin kuruluş ve çalışma esasları hakkında yönetmelik uyarınca faaliyetlerini yürütmek üzere izin almıştır. Şirket 07.04.2021 tarih ve 31447 sayılı resmi gazete ‘de yayınlanan finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş ve faaliyet esasları hakkındaki yönetmeliğe istinaden Abc faktoring hizmetleri a.ş.’nin merkezi Ankara’dır. Daha geniş alanda müşterilerine hizmet sağlama amacı İstanbul merkez Kocaeli, Ankara, İzmir illerinde temsilcilikleri ile de faaliyetlerini yürütmektedir.

Aşağıdaki muhasebe kayıtları çağdaş faktoring a.ş. Şirketinden mali işler genel müdür yardımcısı ve mali işler müdürü tarafından gerekli muhasebe kayıt bilgileri kendilerinden alınmıştır. Gerekli başlıklar oluşturulup daha sonra örnek muhasebe kayıtlara yer verilmiştir.

3.1.1.Satıcının Temlik Ettiği Alacağına Ait Faturasının Kayda Alınması

954 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN FAKTORİNG	
İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR TL.	100.000
95400 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI	
954000 YURT İÇİ AÇIK FAKTORİNG ALACAKLARI	
956 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN FAKTORİNG	
İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR TL.	100.000

İlk olarak faktoring şirketinin temlik aldığı alacağa ilişkin fatura, nazım hesaplara kaydedilir. Bu örnekte riski üstlenilmeyen bir alacak söz konusu olduğu için 954 Riski Üstenilmeyen Faktoring İşlemlerinden Alacaklar TL. hesabı borçlandırılır, 956 Riski Üstenilmeyen Faktoring İşlemlerinden Borçlar TL. hesabı alacaklandırılır.

3.1.2.Factoring İşlemi Yaptıran Satıcının Çekinin Portföye Alınması

982 EMANET KIYMETLER TL.	100.000
982001 PORTFÖYDEKİ ÇEKLER	
984 EMANET BIRAKANLAR TL.	100.000
9840001 YURTİÇİ FAKTORİNG MÜŞTERİSİ	

Yukarıdaki örnekte temlik alınan faturalı alacakla ilgili çekin teminat olarak alınması gerekmektedir. Yaklaşık 200.000 TL tutarında faturalı alacak temlik edilmişti. Fakat satıcı, temlik ettiği bu alacağın 100.000 TL'lik kısmını kullanmak istemektedir. Ve bu alacakla ilgili 100.000 TL tutarında çeki teminat olarak vermektedir. Satıcının bu alacakla ilgili teminat olarak verdiği çekin portföye alınmasında yine nazım hesaplar kullanılır. 982 Emanet Kıymetler TL. hesabı 100.000 TL tutarında borçlandırılır, 984 Emanet Bırakanlar TL. hesabı da aynı tutarda alacaklandırılır.

3.1.3.Portföye Alınan Teminat Çekinin Portföyden Çıkartılıp Bankaya Teminat Olarak Verilmesi

982 EMANET KIYMETLER TL.	150.000
982002 BANKALARDAKİ ÇEKLER	
982 EMANET KIYMETLER TL.	150.000
982001 PORTFÖYDEKİ ÇEKLER	

Satıcıdan teminat olarak alınan çekin portföyden çıkarılıp bankaya teminat olarak verilmesinde 982 Emanet Kıymetler TL. hesabı içindeki alt hesaplarda değişiklik olur. Teminat olarak alınan çek, 982001 Portföydeki Çekler hesabından çıkarılıp 982002 Bankalardaki Çekler hesabına aktarılır.

3.1.4.Factoring Şirketi Tarafından Satıcıdan Tahsil Edilen Gelirler ve Bunlara Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)

100 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI TL.	5.360.00
10000 YURT İÇİ AÇIK FAKTORİNG ALACAKLARI	
100000 RÜCU EDİLEBİLİR	

1000004 DİĞER MÜŞTERİLER (ÖZEL)	
500 KV İSKONTOLU FAKTORİNG	
ALACAKLARINDAN ALINAN FAİZLER TL.	3.685,00
700 İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARINDAN	
ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR TL.	1.350.00
70000 HABERLEŞME GELİRİ	
70001 KOMİSYON GELİRİ	
380 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ, PRİM VE FONLAR TL.	325.00
38010 ÖDENECEK VERGİLER	
380102 ÖDENECEK BSMV	

Temlik alınan alacakla ilgili faktoring şirketi tarafından satıcıdan tahsil edilen faiz için 500, komisyon ve faktoring işlemi ile ilgili olarak yapılmış posta, havale, EFT vb. bedelleri kapsayan haberleşme gelirleri için 700 ve bunlara ilişkin BSMV için 380 numaralı hesaplar alacaklandırılır. Bu tutarların toplamı kadar 100 Kısa Vadeli İskontolu Faktoring Alacakları TL. hesabı borçlandırılır. İçinde bulunulan döneme isabet eden faiz gelirleri için 500 nolu hesap, sonraki dönemleri ilgilendiren faiz gelirleri için 104 nolu hesap kullanılır. Faiz bir sonraki dönemi ilgilendirseydi 500 Kv İskontolu Faktoring Alacaklarından Alınan Faizler TL hesabı yerine 104 İskontolu Faktoring Alacaklarından Kazanılmamış Gelirler TL. hesabı kullanılacaktı. Dönemsellik ilkesi gereği bir sonraki dönemi ilgilendiren faiz, ilk olarak kazanılmamış gelirler hesabına (104) kaydedilip dönem sonunda ilgili döneme isabet eden tutar kadarlık kısmı gelir hesabına (500) kaydedilir.

3.1.5. Müşteriye (Satıcı) Ödeme yapılması

100 KISA VADELİ İSKONTOLU	
FAKTORİNG ALACAKLARI TL.	94.640,00
10000 YURT İÇİ AÇIK FAKTORİNG ALACAKLARI	
100000 RÜCU EDİLEBİLİR	
1000004 DİĞER MÜŞTERİLER	
022 YURTIÇI BANKALAR TL.	94.640,00

Faiz, komisyon ve BSMV'ne ait fatura kesildikten sonra aynı gün bu fatura tutarı, teminat olarak alınan çek tutarından düşölüp 194.640.00 TL (100.000 – 5.360.00) tutarındaki bakiye satıcıya ödenir. Bu tutar değesinde 100 Kısa Vadeli İskontolu Faktoring Alacakları TL. hesabı borçlandırılır, ödeme banka aracılığıyla yapıldığı için 022 Yurtiçi Bankalar TL. hesabı alacaklandırılır.

3.1.6. Satıcıdan Alınan Çekin Vadesinde Tahsil Edilmesi

022 YURTIÇİ BANKALAR T.L.	100.000
02200 VADESİZ HESAP	
022001 ÖZEL MEVDUAT BANKALARI	
100 KISA VADELİ İSKONTOLU	
FAKTORİNG ALACAKLARI TL.	100.000
10000 YURT İÇİ AÇIK FAKTORİNG ALACAKLARI	
100000 RÜCU EDİLEBİLİR 1000004 DİĞER MÜŞTERİLER	
956 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN FAKTORİNG	
İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR TL.	100.000
954 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN İŞLEMLERİNDEN	
ALACAKLAR TL.	100.000
95400 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI	
954000 YURT İÇİ AÇIK FAKTORİNG ALACAKLARI	
9540000 ALACAK TUTARI	
984 EMANET BIRAKANLAR TL.	
9840001 YURTIÇİ FAKTORİNG MÜŞTERİSİ	100.000
982 EMANET KIYMETLER TL.	
982002 BANKALARDAKİ ÇEKLER	100.000

Faturalı alacağa ilişkin teminat olarak alınan çek vadesi geldiğinde tahsil edildiğinde tahsil edilen tutar banka hesabına geçiyorsa 022 Yurtiçi Bankalar TL. hesabı borçlandırılır, 100 Kısa Vadeli İskontolu Faktoring Alacakları TL. hesabı alacaklandırılır. Çek alındığında açılan nazım hesaplar da ters kayıtlarla kapatılır.

3.1.7 Vadesinde Ödenmeyen Çekin Karşılıksız Çekler Hesabına

Devredilmesi

982 EMANET KIYMETLER T.L.	100.000	
982002 KARŞILIKSIZ ÇEKLER		
982 EMANET KIYMETLER T.L.		100.000
982002 BANKALARDAKİ ÇEKLER		

Daha önce başka bir satıcıdan teminat olarak alınan 100.000 TL tutarındaki çekin vadesi gelmiş fakat tahsil edilememiştir. Ödenmesi için karşı tarafa ek süre verilmiş. Bu durumda çek hala 100 Kısa Vadeli İskontolu Faktoring Alacakları TL. hesabındadır. Bu durumda nazım hesaplar çalışır. Çek, 982002 Bankalardaki Çekler hesabından çıkıp 982004 Karşılıksız Çekler hesabına kaydedilir.

3.1.8 Vadesinde Ödenmeyen Karşılıksız Çeklerin Tahsilatının Yapılması

956 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN FAKTORİNG	50.000	
İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR TL.		
022 YURTIÇİ BANKALAR	50.500	
984 EMANET BIRAKANLAR	50.000	
954 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN FAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN		
ALACAKLAR TL		50.000
100 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI TL.		50.000
982 EMANET KIYMETLER TL.		50.000
390 MUHTELİF BORÇLAR TL.		500

Bu kayıttan da görüldüğü gibi faktoring işlemleri yevmiye kaydında hem bilanço hesapları hem de nazım hesaplar bir arada kullanılabilir. Gecikme faizi ve bununla ilgili olarak Ödenecek BSMV 500 TL olarak hesaplanmış ve bankaya 500 TL fazla yatmış. Gecikmeden kaynaklanan bu fazlalık geçici hesaba (390 MUHTELİF

BORÇLAR) kaydedilmiştir. Aynı gün gecikme faizi faturası kesilip aşağıdaki kayıt yapılarak geçici hesap kapatılır.

390 MUHTELİF BORÇLAR TL.	500	
380 ÖDENCEK VERGİ, RESİM, HARÇ, PRİM VE FONLAR TL.	476,19	
598 DİĞER ALINAN FAİZLER TL.	23,81	

Vadesi geldiği halde ödenmeyen çekin daha sonraki günlerde ödenmesi sonucunda, vade sonu ile çekin geç ödendiği tarih arasında hesaplanan gecikme faizi için 598 Diğer Alınan Faizler TL. hesabı kullanılır. Bu faiz üzerinden % 5 BSMV hesaplanır. Bu iki toplam kadar 390 Muhtelif Borçlar TL. hesabı borçlandırılarak hesap kapatılır.

3.1.9. Ek Süresi Geçmiş Karşılıksız Çeklerin Kanuni Takibe Alınması

170 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR TL.	50.000	
998 DİĞER BİLANÇO DIŞI HESAPLARDAN BORÇLAR TL.	50.000	
820 KARŞILIK VE DEĞER DÜŞME GİDERLERİ TL.	50.000	
984 EMANET BIRAKANLAR TL.	50.000	
100 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI T.L	50.000	
996 DİĞER BİLANÇO DIŞI HESAPLARDAN ALACAKLAR T.L.	50.000	
180 ÖZEL KARŞILIKLAR (-) TL.	50.000	
982 EMANET KIYMETLER TL.	50.000	

Verilen ek sürede de ödeme yapılmadığı için idari takip sona erer ve kanuni takip başlar. Bu durumda çek 100 Kısa Vadeli İskontolu Faktoring Alacakları TL. hesabından çıkarak 170 Tasfiye Olunacak alacaklar TL. hesabına kaydedilir. Çekin vadesinde ödenememesi durumunda ilk etapta faktoring şirketi kendisi çeki idari takibe alır. Kanuni takibe gitmeden önce verilen ek sürede de ödenmediği için idari takipten çıkarılıp kanuni takibe gönderildiğinden 996 Bilanço Dışı Hesaplardan Alacaklar T.L. hesabından çıkarılıp 998 Bilanço Dışı Hesaplardan Borçlar TL. hesabına kaydedilir. Kanuni takibe gitmeden önce çek 982004 Karşılıksız Çekler hesabına gitmişti. Kanuni takip işlemi ile daha önce çek alındığı zaman 984 Emanet

Bırakanlar TL. hesabının alacağına giden rakam 984 nolu hesabın borcuna gider ve 982004 Karşılıksız Çekler hesabının da (982 Emanet Kıymetler TL) alacağına giderek hesaplar sıfırlanır. Kanuni takibe gittiğinde risk azaldığı için çek, sanki tahsil edilmiş gibi 982 ve 984 nolu hesaplar ters kayıtla kapatılır. Karşılık kaydı işlemi için ise 820 Karşılık ve Değer Düşme Giderleri TL hesabı borçlandırılıp 180 Özel Karşılıklar(-) TL. hesabı alacaklandırılır.

3.1.10.Kanuni Takipteki Çeklerin Tahsil Edilmesi

956 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN FAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN		
BORÇLAR T.L.	50.000	
022 YURTIÇI BANKALAR TL.	50.000	
180 ÖZEL KARŞILIKLAR (-) TL.	50.000	
954 RİSKİ ÜSTLENİLMEYEN FAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN		
ALACAKLAR T.L.		50.000
170 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR TL.		50.000
790 DİĞER FAİZ DIŞI GELİRLER TL.		50.000

Yapılan tahsilat kadar 022 Yurtiçi Bankalar TL. hesabı borçlandırılıp 170 Tasfiye Olunacak Alacaklar TL hesabı alacaklandırılır. 954 Riski Üstlenilmeyen Faktoring İşlemlerinden Alacaklar TL. ve 956 Riski Üstlenilmeyen Faktoring İşlemlerinden Borçlar TL. hesapları tahsil edilen tutar kadar ters kayıtla kapatılır. 139 Kanuni takibe gidildiği zaman ayrılan karşılık için 180 Özel Karşılıklar (-) TL. hesabı alacaklandırılıp 820 Karşılık ve Değer Düşme Giderleri TL. hesabı ise borçlandırılarak gider olarak yazılmıştı. Kanuni takipten tahsilat olduğunda 820 nolu hesap kullanılmayıp iptal edilen karşılık için 180 nolu hesap borçlandırılıp, 790 Diğer Faiz Dışı Gelirler TL. hesabı alacaklandırılarak gelir olarak kayıt ederiz.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Türkiye’de faktoringden 1980’li yılların başında söz edilmeye başlanmış, ancak 1988 yılında uygulamaya geçilmiştir. İlk uygulamalarda bazı bankaların kendi içlerinde faktoring bölümlerinin kurulması neticesinde işlerlik kazanan sistem, sonraki dönemlerde, bazı yasal sınırlardan kurtulabilmek maksadı ile bu bankalar tarafından kurulan ayrı faktoring şirketleri ile ekonomik sistem içerisinde yerlerini almışlardır.

Diğer taraftan, her geçen gün bilinirliğinin artması, kullanım alanının genişlemesine bağlı olarak hacmindeki artış ve rekabet ortamı faktoring uygulamalarının bağımsız faktoring şirketleri tarafından yürütülme zorunluluğunu da beraberinde getiren başka unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nakit akışının düzenli olarak devam etmesi işletmelerin geleceğe yönelik daha sağlıklı planlamaları konusunda büyük önem taşımaktadır. Ekonomik hayatın her dönemin de ticaretteki riski azaltma konusunda arayışlarını sürdüren ve bu konuda da büyük mesafeler kat ederek çağdaş ekonomik düzenin kurulmasında etkin rol oynayan finans dünyası, alternatif bir finans yöntemi olarak, kısa vadeli ticari alacakların devri esasına dayanan faktoring işlemini geliştirmiştir.

Factoring konusunda yapılan mevcut düzenlemelerde faktoringin finansman yönü ağırlıklı olarak yer aldığından faktoring işlemi sadece bir kredi işlemi olarak algılanmaktadır. Bu yanlış algılama faktoringin sektörde imajının zedelenmesine, bir zamanlar yasal statü bünyesinde faaliyet gerçekleştirmek isteyip faktoring ismiyle sektörde yer alan tefecilerle karıştırılmasına, faktoringin toplumda bilinen çek kırdırma gibi faaliyetlerle eşdeğer tutulmasına neden olmaktadır. Oysa ki faktoringin sağladığı finansmanın yanında hizmet işlevi yani alacağın risk değerlemesi, alacağın tahsil edilmesi, alacağın garanti edilmesi, muhasebe kayıtlarının tutulması gibi hizmetler faktoring işlemini bir paket halinde sunumunu sağlamaktadır. Yapılacak yeni düzenlemede bu durumun da dikkate alınması gerekmektedir.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TDMS) olarak adlandırılan bu düzenlemelerin sayesinde Türkiye’de sadece karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir muhasebe kayıt düzeninin ve finansal raporlamanın yerleşmesinde değil, ulusal düzeyde muhasebenin standartlaşmasında da önemli mesafeler kat edilmiştir.

Sonuç olarak firmalara kısa vadede nakit yaratma olanağı sağlayan faktoring yönteminin finans dünyasında yoğun olarak kullanımı olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Faktoring işleminin kullanımı sayesinde finans sektörü, iş hayatını canlandıracak firmaların iş hacimlerini ve nakit akışını artıracaktır. Tüm bu etkilerin yaşanabilmesi için faktoring sektörünün gelişiminin desteklenmesi gerekmektedir.

.

KAYNAKÇA

Akgüç, Ö. (1998) Finansal Yönetim, İstanbul.

Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi, Erişim Adresi
[Http://Www.libfdergi.Aku.Edu.Tr/Pdf/13_2/4.Pdf](http://Www.libfdergi.Aku.Edu.Tr/Pdf/13_2/4.Pdf), Erişim Tarihi: 17.06.2023

Bakir, H, 1999,İşletmelerde İhracatın Alternatif Finansman Olanakları, Eskişehir,

Bddk, <https://Www.Bddk.Org.Tr/Bultenaylikbdkm/Tr/Gosterim/Factoringbasit>
raporgetif Erişim Tarihi: 17.06.2023

Ceylan, A, 2000, İşletmelerde Finansal Yönetim, Bursa,

Coşkun, Yener, 2013 Türkiye’deki Kurumsal Konut Finansman Sistemi’nin Analizi,
Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara,

Çağdaş Factoring, <https://Www.Cagdasfactoring.Com.Tr/Tr/Page.Php?Id=40>, Erişim
Tarihi: 08.03.2023

Çağdaş Factoring, <https://Www.Cagdasfactoring.Com.Tr/Tr/Page.Php?Id=39>, Erişim
Tarihi: 08.03.2023

Çağdaş Factoring, <https://Www.Cagdasfactoring.Com.Tr/Tr/Page.Php?Id=36>, Erişim
Tarihi :08.03.2023

Çağdaş Factoring, <https://Www.Cagdasfactoring.Com.Tr/Tr/Page.Php?Id=38>, Erişim
Tarihi: 08.03.2023

Ergür, Ö, 1997, İhracat Factoringi Ve Uygulamaları, İstanbul,

Finansal Kurumlar Birliği, 6361 Sayılı Finansal Kiralama Güncel Sorunlar
Sempozyumu,2016, Kıbrıs

Fkb, https://Www.Fkb.Org.Tr/Sites/1/Upload/Files/Kanunkitapcigi_New-96-1669 .
Pdf Erişim Tarihi:17.06.2023

Fkb, https://Www.Fkb.Org.Tr/Sites/1/Upload/Files/Mfks_Uygulama_Esasleri_V2
1395.Pdf, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Fkb. <https://www.fkb.org.tr/sektorler/factoring/> Erişim Tarihi: 17.06.2023.

İlhan Cetin, 2008, “Factoring İşlemleri Ve Muhasebe Sureci”,Lebib Yalkin Mevzuat Dergisi, İstanbul,

Kocaman Arif, 1994, Faktoring (Genel Alacak Devir Ve Satımı İşlemi), Türkiye Bankalar Birliği Yayını, İstanbul,

M.Onur Biçer, İstanbul 2021 Yayın No: 338 Banka Ve Bankaların Faktoring İşlemleri İle Faktoring Şirketleri Açısından Değerlendirme

Mevzuat, 12.04.1991 Tarihli 3713 Nolu Terörle Mücadele Kanunu Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?Mevzuatno=3713&Mevzuattur=1&Mevzuattertip=5> Erişim Tarihi 17.06.2023

Mevzuat, 26.09.2021 Tarihli 660 Nolu Kamu Gözetimi, Muhasebe Ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/4.5.660.pdf>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Mevzuat, 4/3/2021 Tarihli Ve 7292 Sayılı Kanun’un 2.Nci Maddesiyle, Bu Bentte Yer Alan “Veya “Finansman Şirketi”” İbaresini “, “Finansman Şirketi” Veya “Tasarruf Finansman Şirketi”” Şeklinde Değiştirilmiştir. Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6361.pdf>, Erişim Tarihi 17.06.2023

Mevzuat, 4/3/2021 Tarihli Ve 7292 Sayılı Kanun’un 3.Üncü Maddesiyle, Bu Bentte Yer Alan “2499 Sayılı Kanun’a” İbaresini “6/12/2012 Tarihli Ve 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununa” Şeklinde Değiştirilmiştir. Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6361.pdf>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Mevzuat, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/4.5.90.doc> Erişim Tarihi: 17.06.2023.

Mevzuat, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5411.pdf>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Mezvuat, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?mevzuatno=18312&mevzuattur=7&mevzuattertip=5>, Erişim Tarihi 17.06.2023

Niyazi Erdoğan, 1995, Uluslar Arası İşletmelerde Mali Risk Ve Yönetimi Çağdaş Finansman Teknikleri, 2. Baskı, Ankara,

Ö. Kaşlıoğlu, 2001, Türkiye’de Faktoring Ve Faktoring Sektörü, İstanbul,

Resmî Gazete, 29.6.2021 Tarihli Ve 31526 Sayılı ‘Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketlerinin Muhasebe Uygulamaları İle Finansal Tabloları Hakkında Yönetmelik, Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/06/20210629-9.htm>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Resmî Gazete Tarihi: 07.03.2020 Resmî Gazete Sayısı: 31061, Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200307-9.htm>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Resmî Gazete Tarihi: 24.04.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28627 Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş Ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik, Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130424-5.htm>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Resmî Gazete Tarihi: 21.11.2012 28496 Sayılı 6361 Numaralı Kanun Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman Ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121213-1.htm>, Erişim Tarihi 17.06.2023

Resmî Gazete, 07.04.2021 Tarihli 31447 Sayılı Kanun Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş Ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik, Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210407-20.htm>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Resmî Gazete, 23.12.2012 Tarihli 28496 Nolu Resmî Gazete Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu Madde 40-41 Erişim Adresi:

<https://www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2012/12/20121213-1.Htm>, Erişim Tarihi:17.06.2023

Resmi Gazete, 24.12.2013 Tarihli 28861 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman şirketlerince Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı Ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ Erişim Adresi: <https://www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2013/12/20131224-16.Htm>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Resmî Gazete, 4/3/2021 Tarihli Ve 7292 Sayılı Kanunun 14 Üncü Maddesiyle, Birinci Fıkroda Yer Alan “Bir şirketin” İbaresini “Tasarruf Finansman şirketleri Dışındaki şirketlerin” şeklinde Değıştirilmiş Ve Üçüncü Fıkroda Yer Alan “şirketin” İbaresini “Tasarruf Finansman şirketleri Dışındaki şirketlerin” şeklinde Değıştirilmiştir, Erişim Adresi: <https://www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2021/03/20210307-10.Htm>, Erişim Tarihi: 17.06.2023

Saraç, şükrü: 2013, Yargıtay Kararları Işığında Factoring, Ankara.

Toroslul M. Vefa, 2011. Hukuksal Ve Finansal Açıdan Faktoring, İstanbul Vedat Kitapçılık.

Toroslul, M.V. 1999, Factoring İşletmeleri Ve Muhasebesi, İstanbul,

Uğur Emek,1994, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Yeni Finansman Yöntemlerinin Uygulanabilirliğı (Finansal Kiralama, Faktoring), Dpt Yayını, Ankara

Uyanık Çavuşoğlu, 2004 Ayfer, Factoring Ve Özellikle Milletlerarası Özel Hukukta Faktoring Sözleşmesi, Adana , Çağ Üniversitesi Yayınları.

Uzun Kazmacı,2014 Özge, Faktoring Sözleşmesi, Vedat Kitapçılık. İstanbul

Yücesoy Yılmaz, 2018 Yasemin, Hukuki Açıdan Faktoring Sözleşmesi, Ankara Yetkin Yayınları.

EKLER

ŞİRKET KURUCULARINA/HİSSE DEVRALACAKLARA İLİŞKİN BEYANNAME

(GERÇEK KİŞİLER)

EK1

ADI-SOYADI :	Fotoğraf		
DOĞUM YERİ VE TARİHİ :			
UYRUĞU :			
ANA ADI :			
BABA ADI :			
İKAMETGAH ADRESİ :			
ÖĞRENİM DURUMU :			
(Ayrıntılı)			
HALEN ÇALIŞTIĞI İŞYERİNİN UNVANI VE ADRESİ :			
MESLEĞİ VE GÖREV UNVANI:			
VERGİ KİMLİK NUMARASI:			
T.C. KİMLİK NUMARASI :			
DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI İŞYERLERİ			
	İŞYERİNİN UNVANI (1)	GİRİŞ-AYRILIŞ TARİHİ	GÖREV UNVANI
1			
2			
3			
4			
SON BEŞ YILA AİT YILLIK GELİR VERGİLERİ VE ÖDEDİĞİ GELİR VERGİSİ (BİN TL)			
YILI	NET GELİR	ÖDEDİĞİ GELİR VERGİSİ	

ORTAĞI BULUNDUĞU ŞİRKETLER (2)				
	ŞİRKETİN UNVANI	FAALİYET TÜRÜ	SERMAYESİ	HİSSE TUTARI
1				
2				
3				
4				

SAHİP OLDUĞU GAYRİMENKULLER (3)						
	YERİ	CİNSİ	PAFTA	ADA	PARSEL	TAKYİDATLARI
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						

MENKUL KIYMETLER (AYRINTILI) (4) (5)	

TAAHHÜT EDİLEN SERMAYENİN KARŞILANACAĞI KAYNAKLARIN AYRINTILI DÖKÜMÜ	
1	
2	
3	
4	
5	

SAHİP OLDUĞU DİĞER VARLIKLAR	

ÇALIŞTIĞI BANKALAR (6) (7)	1	2	3	4	5
BANKA ADI					
ŞUBE ADI					
MEVDUAT (BİN TL)					
VADELİ					
VADESİZ					
KREDİ (BİN TL)					
MİKTARI					
TEMİNATI					
TÜRÜ					
VADESİ					
	6	7	8	9	10
BANKA ADI					
ŞUBE ADI					
MEVDUAT (BİN TL)					
VADELİ					
VADESİZ					
KREDİ (BİN TL)					
MİKTARI					
TEMİNATI					
TÜRÜ					
VADESİ					
BANKALAR DIŞINDA DİĞER GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERE BORÇLARI					
	ALACAKLININ ADI	ALACAĞIN			
		TÜRÜ	MİKTARI	VADESİ	
1					
2					
3					
4					
5					
DAHA ÖNCE TÜRKİYE'DE VEYA BAŞKA BİR ÜLKEDE MALİ SEKTÖRDE HANGİ FAALİYETİ GÖSTERMEK AMACIYLA İZİN İÇİN BAŞVURUDA BULUNDUĞU, EĞER BAŞVURU REDDEDİLMİŞ VEYA ALINAN İZİN İPTAL EDİLMİŞ İSE NEDENLERİ (8)					
SON BEŞ YIL İÇERİSİNDE YURT İÇİ VEYA YURT DIŞI BANKALARDAN VEYA DİĞER MALİ KURUMLARDAN KULLANDIĞI KREDİLER VEYA BAŞKA FİNANSMAN KAYNAKLARI DOLAYISIYLA YASAL TAKİBE UĞRAMIŞ OLUP OLMADIĞI:					

ORTAĞI BULUNDUĞU ŞİRKETLERİN SON BEŞ YIL İÇERİSİNDE YURT İÇİ VEYA YURT DIŞI BANKALARDAN VEYA DİĞER MALİ KURUMLARDAN KULLANDIĞI KREDİLER DOLAYISIYLA YASAL TAKİBE UĞRAMIŞ OLUP OLMADIĞI:

HAKKINDA AÇILMIŞ BİR KAMU DAVASININ BULUNUP BULUNMADIĞI; VARSA DAVANIN KONUSU:

HAKKINDA KAMU DAVASI DIŞINDA AÇILMIŞ BİR DAVA BULUNUP BULUNMADIĞI; VARSA DAVANIN KONUSU:

HAKKINDA REFERANS VEREBİLECEK İKİ KİŞİNİN ADI-SOYADI, ADRESİ VE TELEFON NUMARALARI:

HALEN TARAF OLDUĞU ÖNEMLİ İHTİLAFLAR HAKKINDA AYRINTILI AÇIKLAMA:

İMZA :

TARİH

:

...../...../.....

.

AÇIKLAMALAR :

- (1) Çalışılan kurumun, işverenin ya da şirketin adı ya da ticari unvanı yazılacaktır.
- (2) İştirak oranı, iştirak edilen şirketin sermayesinin yüzde beş veya daha fazlası ise doldurulacaktır.
- (3) Sahip olunan tüm gayrimenkuller, varsa takyidatları ile birlikte, bu kısma yazılacaktır.
- (4) Tahvil, bono, altın, değerli taş ve madenler, vs. varsa takyidatları ile birlikte bu kısma yazılacaktır.
- (5) “Ortağı bulunduğu şirketler” bölümünde belirtilen şirketlerin hisseleri hariç tutulacaktır.
- (6) Aynı bankadan birden fazla türde kredi kullanılıyorsa ayrı ayrı gösterilecektir.
- (7) Aynı bankanın birden fazla şubesi ile çalışılmakta ise ayrı ayrı gösterilecektir.
- (8) Banka, sigorta, finansal kiralama, faktoring şirketleri, yetkili müessese ve Sermaye Piyasası Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlar vb. yazılacaktır.

ŞİRKET KURUCULARINA/HİSSE DEVRALACAKLARA İLİŞKİN BEYANNAME**(TÜZEL KİŞİLER)****EK 2**

TÜZEL KİŞİNİN						
UNVANI		:				
MERKEZİ VE KURULUŞ TARİHİ		:				
SERMAYESİ (Açıklamalı)		:				
ADRESİ		:				
FAALİYET KONUSU		:				
VERGİ KİMLİK NUMARASI :						
SON BEŞ YILA AİT BAZI BİLANÇO BÜYÜKLÜKLERİ (BİN TL)						
YILI	NET KARI (ZARARI) (1)	ÖZKAYNAKLARI	AKTİF TOPLAMI			
İŞTİRAKLERİ (2)						
	ŞİRKETİN UNVANI	FAALİYET TÜRÜ	SERMAYESİ	HİSSE TUTARI		
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
SAHİP OLDUĞU GAYRİMENKULLER (3)						
	YERİ	CİNSİ	PAFTA	ADA	PARSEL	TAKYİDATLARI
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						

8						
MENKUL KIYMETLER (AYRINTILI) (4) (5)						
TAAHHÜT EDİLEN SERMAYENİN KARŞILANACAĞI KAYNAKLARIN AYRINTILI DÖKÜMÜ						
1						
2						
3						
4						
5						
ÇALIŞTIĞI BANKALAR (6) (7)	1	2	3	4	5	
BANKA ADI						
ŞUBE ADI						
MEVDUAT (BİN TL)						
VADELİ						
VADESİZ						
KREDİ (BİN TL)						
MİKTARI						
TEMİNATI						
TÜRÜ						
VADESİ						
	6	7	8	9	10	
BANKA ADI						
ŞUBE ADI						
MEVDUAT (BİN TL)						
VADELİ						
VADESİZ						
KREDİ (BİN TL)						
MİKTARI						
TEMİNATI						
TÜRÜ						
VADESİ						

BANKALAR DIŞINDA DİĞER GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERE BORÇLARI (8)				
	ALACAKLININ ADI	ALACAĞIN		
		TÜRÜ	MİKTARI	VADESİ
1				
2				
3				
4				
5				
FAALİYET ALANINDA DAHA ÖNCE GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ÖNEMLİ İŞLER				
ŞİRKETİN VEYA şİRKET SERMAYESİNDE YÜZDE ON VE DAHA FAZLA PAYA SAHİP ORTAKLARININ VEYA KONTROLÜ ELİNDE BULUNDURAN GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLERİN SON BEŞ YIL İÇERİSİNDE YURT İÇİ VEYA YURT DİŐİ BANKALARDAN KULLANDIĞI KREDİLERİN YASAL TAKİBE UĞRAYIP UĞRAMADIĞI:				
ŞİRKETİN HALEN TARAF OLDUĞU ÖNEMLİ HUKUKİ İHTİLAFLAR HAKKINDA AYRINTILI AÇIKLAMA:				

İMZA :

TARİH :/...../.....

AÇIKLAMALAR :

- (1) Vergi karşılığı ayrıldıktan sonraki tutar yazılacaktır.
- (2) İştirak oranı, iştirak edil en şirketin sermayesinin yüzde beş veya daha fazlası ise doldurulacaktır.
- (3) Sahip olunan tüm gayrimenkuller, varsa takyidatları İle birlikte, bu kısma yazılacaktır.
- (4) Tahvil, bono, altın, değerli taş ve madenler, vs. varsa takyidatları İle birlikte bu kısma yazılacaktır.
- (5) İştiraklere ait hisse senetleri hariç tutulacaktır.
- (6) Aynı bankadan birden fazla türde kredi kullanılıyorsa ayrı ayrı gösterİlecektir.
- (7) Aynı bankanın birden fazla şubesi İle çalışılmakta ise ayrı ayrı gösterİlecektir.
- (8) şirket sermayesinin yüzde beş veya daha fazlası miktarında borçlar yazılacaktır.
- (9) Sigorta edilmiş varlıkların sigorta bedelleri ayrıca belirtİlecektir.

TAAHHÜTNAME

**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMUNA**

..... Şirketi kuruluş başvurusu/hisselerinin devralınması ile ilgili olarak;

- 1) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre müflis veya konkordato ilân etmiş olmadığını,
- 2) Muaccel vergi borcumun bulunmadığını,
- 3) Sosyal Güvenlik Kurumuna muaccel prim borcumun bulunmadığını,
beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....

ADI-SOYADI
T.C. KİMLİK NO
İMZA

TAAHHÜTNAME

**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMUNA**

..... Şirketi kuruluş başvurusu/hisselerinin devralınması ile ilgili olarak;

1)vergi numaralı Şirketi'nin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre müflis veya konkordato ilân etmiş olmadığını, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma başvurusunun tasdik edilmemiş olduğunu ve hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmemiş olduğunu,

2).....vergi numaralı Şirketi'nin muaccel vergi borcu bulunmadığını,

3).....vergi numaralıŞirketi'nin Sosyal Güvenlik Kurumuna muaccel prim borcunun bulunmadığını,

4).....vergi numaralı Şirketi'nin hisseleri arasında imtiyazlı pay bulunmadığını,

beyan ve taahhüt ederiz.

...../...../.....

ADI SOYADI/UNVANI/TC KİMLİK NO ADI SOYADI/UNVANI/TC KİMLİK NO
İMZA İMZA

TAAHHÜTNAME

**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMUNA**

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 71 inci maddesi uygulanan bankalarda veya bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmiş olan bankalarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazla paya sahip olmadığımı veya kontrolü elinde bulundurmadığımı beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....
ADI-
SOYADI

İMZA

TAAHHÜTNAME**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMUNA**

Tasfiyeye tabi tutulan bankerler İle iradi tasfiye haricinde faaliyet izni kaldırılan faktoring, finansal kiralama, finansman ve sigorta şirketleri İle para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazla paya sahip olmadığımı veya kontrolü elinde bulundurmadığımı beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....
ADI-
SOYADI

İMZA

TAAHHÜTNAME

**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMUNA**

..... Şirketini kurma/hisselerini devralma talebimizde belirtilen kuruluş sermayesinin/alış bedelinin sanayi, ticaret ve hizmetler sektörlerindeki kendi faaliyetlerimizden kaynaklandığını beyan ve her türlü muvazaadan arı olarak nakden temin ve tevdi edileceğini taahhüt ederiz.

...../...../.....

ADI-
SOYADI
İMZA

**YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İLE GENEL MÜDÜR VE GENEL MÜDÜR
YARDIMCILARININ ÖZGEÇMİŞLERİ**

ADI-SOYADI :				
YERLEŞİM YERİ :				
ÖĞRENİM DURUMU : (Ayrıntılı)				
HALEN ÇALIŞTIĞI İŞYERİNİN UNVANI VE ADRESİ:				
MESLEĞİ VE GÖREV UNVANI:				
T.C. KİMLİK NUMARASI:				
VERGİ KİMLİK NUMARASI:				
VARSA BANKADAKİ ORTAKLIK PAYI:				
DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI İŞYERLERİ				
	KURULUŞUN UNVANI	GİRİŞ-AYRILIŞ TARİHİ	GÖREV UNVANI	
1-				
2-				
3-				
4-				
YILI	EĞİTİMİN SÜRESİ	EĞİTİMİN ADI	SERTİFİKA	
ÇALIŞAN, YÖNETİCİ, ORTAK, DENETÇİ VEYA KURUCU KONUMUNDA BULUNDUĞU KURULUŞLAR				
Başlangıç Yıl/Ay	Şirket Adı/Yeri	Faaliyet Konusu	Pozisyon İlişki Türü	% Ortaklık
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

...../...../.....
ADI-SOYADI
İMZA

